

1210.

Na osnovu člana 95 tačka 6 Ustava Crne Gore, Predsjednik Crne Gore donosi

UKAZ

**O POSTAVLjENJU NA DUŽNOST IZVANREDNOG I OPUNOMOĆENOGL
AMBASADORA CRNE GORE U REPUBLICI KAZAHSTANU**

I

Postavlja se Milorad Šćepanović na dužnost izvanrednog i opunomoćenog ambasadora Crne Gore u Republici Kazahstanu, na nerezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Moskvi.

II

Ministar vanjskih poslova izvršiće ovaj ukaz.

III

Ovaj ukaz stupa na snagu narednog dana od dana objavlјivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-1914/2

Podgorica, 22. septembra 2020. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

1211.

Na osnovu člana 18 Zakona o finansiranju upravljanja vodama („Službeni list CG“, broj 65/08), Vlada Crne Gore je, 20. avgusta 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

ODLUKU O IZMJENAMA I DOPUNI ODLUKE O VISINI I NAČINU OBRAČUNAVANJA VODNIH NAKNADA I KRITERIJUMIMA I NAČINU UTVRĐIVANJA STEPENA ZAGAĐENOSTI VODA

Član 1

U Odluci o visini i načinu obračunavanja vodnih naknada i kriterijumima i načinu utvrđivanja stepena zagađenosti voda („Službeni list CG“, br. 29/09 i 39/19), u članu 2 stav 1 alineja 8 mijenja se i glasi:

„- za korišćenje vode u izuzetno povoljnim prirodnim uslovima korišćenjem hidroakumulacija: 0,0006 €/m³ zapremine hidroakumulacije ili njenog dijela i 0,171 €/m² korisne površine povremeno plavljenog zemljišta;“.

Član 2

U članu 3 stav 1 poslije riječi: „za obveznike koji“ dodaju se riječi: „na propisan način“.

Član 3

U članu 6 stav 1 riječi: „ne vrše ispitivanja kvaliteta otpadne vode koju ispuštaju u recipijent“ zamjenjuju se riječima: „nemaju ili koji ne obezbijede održavanje i redovno funkcionisanje uređaja za prečišćavanje otpadnih voda u skladu sa vodnom dozvolom ili koji ne obezbijede ispitivanje kvaliteta otpadnih voda koje ispuštaju u recipijent, na propisan način“.

Član 4

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-4004

Podgorica, 20. avgusta 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

1212.

Na osnovu člana 9 stav 1 i člana 34 Zakona o koncesijama („Službeni list CG“, br. 8/09 i 73/19), Vlada Crne Gore je 30. jula 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade donijela

ODLUKU O DODJELI KONCESIJE ZA VALORIZACIJU NEPOKRETNOG KULTURNOG DOBRA „ZADUŽBINA LJUBATOVIĆA“, RISAN, OPŠTINA KOTOR

Član 1

Ovom odlukom dodjeljuje se koncesija za valorizaciju nepokretnog kulturnog dobra „Zadužbine Ljubatovića“ privrednom društvu, odnosno Konzorcijumu „BRIV“ – „NEMESIS“ Kotor.

Član 2

Lokacija, odnosno predmet koncesije iz člana 1 ove odluke utvrđen je Koncesionim aktom, koji je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 11. juna 2020. godine.

Član 3

Predmet koncesije je valorizacija nepokretnog kulturnog dobra „Zadužbine Ljubatovića“, na teritoriji Opštine Kotor, kroz njegovo finansiranje, upravljanje i održavanje u skladu sa Koncesionim aktom.

Član 4

Period trajanja koncesije je 30 (trideset) godina nakon datuma početka radova.

Period trajanja koncesije uključuje i vremenski period potreban za pripremni period, rekonstrukciju predmetnog kulturnog dobra koji se procjenjuje na 12 mjeseci, kao i operativni period poslovanja u trajanju od 29 godina.

Član 5

Dodjela koncesije podrazumijeva rekonstrukciju, održavanje i korišćenje zadužbine. Rekonstrukcija podrazumijeva izradu tehničke dokumentacije i svih neophodnih dokumenata za prijavu građenja, izvođenje radova na rekonstrukciji kulturnog dobra i infrastrukture sve do izdavanja potvrde o završetku radova.

Član 6

U skladu sa važećom planskom dokumentacijom, na predmetnoj lokaciji planiran je objekat u funkciji turizma-hotel visoke kategorije, minimum 4*. U okviru objekta predviđena je memorijalna soba porodice Ljubatović, koja će imati u potpunosti rekonstruisan enterijer iz vremena gradnje Zadužbine sa artefaktima iz porodičnog i istorijskog arhiva, kao i naselja Risna.

Član 7

Za dobijeno pravo koncesije na valorizaciju predmetnog kulturnog dobra Koncesionar plaća koncesionu naknadu koja se sastoji iz fiksnog i varijabilnog dijela.

Iznos fiksnog dijela koncesione naknade je 1.000,00 eura, a varijabilni 15 % od ostvarene neto dobiti privrednog društva za posebne namjene (DPN) koje će

obavljati koncesionu djelatnost. Varijabilni dio Koncesione naknade će se obračunavati i od strane koncesionara plaćati poslije proteka perioda od godine dana od datuma početka poslovanja.

Koncesiona naknada se umanjuje za iznos naknade koji koncesionar plaća Javnom preduzeću za upravljanje Morskim dobrom, po osnovu korišćenja nepokretnosti namijenjenih kupalištima, u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima u pogledu uređenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru i propisima kojima se reguliše zakup stvari u državnoj imovini.

Precizniji rokovi, način uplate naknade, kao i ostali uslovi korišćenja prava utvrdiće se Ugovorom o koncesiji.

Član 8

Ugovor o koncesiji u ime Koncedenta zaključuje i potpisuje ministar kulture u roku od 15 dana, od dana stupanja na snagu ove odluke.

Član 9

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavlјivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-3904

Podgorica, 30. jula 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

1213.

Na osnovu člana 9 stav 1 i člana 34 Zakona o koncesijama („Službeni list CG”, br. 8/09 i 73/19), Vlada Crne Gore je, 17. septembra 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

ODLUKU O DODJELI KONCESIJE ZA VALORIZACIJU NEPOKRETNOG KULTURNOG DOBRA „TVRĐAVA BESAC“, VIRPAZAR, OPŠTINA BAR

Član 1

Ovom odlukom dodjeljuje se koncesija za valorizaciju nepokretnog kulturnog dobra "Tvrđava Besac", Virpazar, Opština Bar privrednom društvu, odnosno Konzorcijumu „ISTRA BESAC“.

Član 2

Lokacija, odnosno predmet koncesije iz člana 1 ove odluke utvrđen je Koncesionim aktom koji je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 2. jula 2020. godine.

Član 3

Predmet koncesije je valorizacija nepokretnog kulturnog dobra "Tvrđava Besac" sa dijelom zaštićene okoline, Virpazar, Opština Bar, kroz njegovo finansiranje, upravljanje i održavanje u skladu sa Koncesionim aktom.

Član 4

Period trajanja koncesije je 30 (trideset) godina nakon datuma početka operativnog poslovanja.

Period trajanja koncesije ne uključuje vremenski period potreban za pripremni period, rekonstrukciju (adaptaciju) predmetnog kulturnog dobra koji se procjenjuje na 12 mjeseci.

Član 5

Dodjela koncesije podrazumijeva rekonstrukciju (adaptaciju), održavanje i korišćenje tvrđave, kao i izgradnju objekata privremenog karaktera za smještaj u turističke svrhe.

Član 6

U skladu sa važećom planskom dokumentacijom, na predmetnoj lokaciji planiran je objekat muzejskog karaktera sa ugostiteljskim sadržajima minimalne kategorizacije 4*, koji će se nalaziti u okviru bedema same tvrđave, dok se u dijelu zaštićene okoline planira gradnja privremenih objekta - glamping kapaciteta za smještaj minimalne kategorizacije 4*.

Član 7

Za dobijeno pravo koncesije na valorizaciju predmetnog kulturnog dobra Koncesionar plaća koncesionu naknadu koja se sastoji iz fiksnog i varijabilnog dijela.

Iznos fiksnog dijela koncesione naknade je 1.000,00 eura, a varijabilni 15% od ostvarene neto dobiti privrednog društva za posebne namjene (DPN) koje će obavljati koncesionu djelatnost. Varijabilni dio Koncesione naknade će se

obračunavati i od strane koncesionara plaćati poslije proteka perioda od godine dana od datuma početka poslovanja.

Precizniji rokovi, način uplate naknade, kao i ostali uslovi korišćenja prava utvrđiće se ugovorom o koncesiji.

Član 8

Ugovor o koncesiji u ime Koncedenta zaključuje i potpisuje ministar kulture u roku od 15 dana, od dana stupanja na snagu ove odluke.

Član 9

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 07-4252
Podgorica, 17. septembra 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

1214.

Na osnovu čl. 13 i 32 Zakona o duvanu ("Službeni list CG", br.48/08, 76/08, 40/11 i 42/15), člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br.56/14...37/17), kao i rješenja o privremenom prenosu ovlašćenja br.01-5581/1 od 09.04.2019. godine, Ministarstvo finansija, donosi

R J E Š E Nj E

Privredno društvo "S Press +" d.o.o. iz Podgorice, ul.Josipa Broza bb, upisuje se u Registar trgovaca na veliko duvanskim proizvodima.

Broj: UPI 04-321/20-696/2
Podgorica, 16.09.2020.godine

Ministarstvo finansija
Generalna direktorica,
Biljana Peranović, s.r.

1215.

Na osnovu člana 28 stav 10 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 47/19, 72/19 i 74/20), Ministarstvo prosvjete, na prijedlog Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, donijelo je

P R A V I L N I K O POSTUPKU AKREDITACIJE STUDIJSKIH PROGRAMA, SADRŽAJU I OBLIKU SERTIFIKATA O AKREDITACIJI

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se postupak akreditacije studijskih programa, sadržaj i oblik sertifikata o akreditaciji studijskog programa.

Zahtjev za akreditaciju

Član 2

Zahtjev za akreditaciju studijskog programa ustanova visokog obrazovanja (u daljem tekstu: ustanova) podnosi Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Agencija), na propisanom obrascu.

Obrazac zahtjeva za akreditaciju studijskog programa (u daljem tekstu: zahtjev) utvrđuje Agencija i objavljuje na svojoj internet stranici.

Uz zahtjev se prilaže dokumentacija utvrđena standardima za evaluaciju studijskih programa, mišljenje Savjeta za kvalifikacije i potvrda o uplati administrativne takse.

Standardi iz stava 3 ovog člana objavljaju se na internet stranici Agencije.

Zahtjev se dostavlja u papirnom i elektronskom obliku (na USB-u ili CD-u), na crnogorskom i engleskom jeziku.

Postupak akreditacije okončaće se u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.

Provjera zahtjeva

Član 3

Agencija vrši provjeru formalne ispunjenosti i blagovremenosti zahtjeva u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva.

U slučaju da je dokumentacija nepotpuna, Agencija pisanim putem obavještava podnosioca zahtjeva da dopuni dokumentaciju i da je dostavi u roku od osam dana od dana prijema obavještenja.

Ako podnositelj zahtjeva ne dopuni dokumentaciju u roku iz stava 2 ovog člana, Agencija će rješenjem odbiti zahtjev.

Komisija za akreditaciju

Član 4

Komisija za akreditaciju studijskog programa (u daljem tekstu: Komisija) ima predsjednika i dva člana.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Komisija koja akredituje dva ili više srodnih studijskih programa ima predsjednika i četiri člana.

Najmanje dva člana Komisije treba da budu univerzitetski nastavnici sa akademskim zvanjem ili naučnici iz naučnoistraživačkih ustanova na kojima se izvode studijski programi koji se ocjenjuju.

Za svaku komisiju određuje se lice koje vrši administrativno-tehničke poslove iz reda zaposlenih u Agenciji (u daljem tekstu: koordinator).

Obrazovanje Komisije

Član 5

Aktom o obrazovanju Komisije uređuje se bliži sastav, zadaci i druga pitanja od značaja za rad Komisije.

Bliži način rada i odlučivanja Komisije uređuje se Poslovnikom o radu Komisije.

Priprema za rad Komisije

Član 6

Prije početka rada Komisije, koordinator upoznaje predsjednika i članove Komisije o procedurama, rokovima i pripremi izvještaja o akreditaciji studijskog programa.

Izvještaj o akreditaciji

Član 7

Na osnovu dokumentacije iz člana 2 stav 3 ovog pravilnika Komisija utvrđuje činjenice od značaja za donošenje odluke o ocjeni studijskog programa i sačinjava izvještaj o akreditaciji.

Izvještaj o akreditaciji priprema se na obrascu koji propisuje Agencija.

Izvještaj o akreditaciji posebno sadrži:

- ocjenu ispunjenosti standarda za evaluaciju studijskih programa;
- uočene nedostatke studijskog programa koji se akredituje sa pojašnjnjem i sugestijama za njihovo otklanjanje;
- preporuke za unapređenje studijskog programa, i
- stav Komisije o akreditaciji studijskog programa (u daljem tekstu: akreditacioni stav).

Akreditacioni stav može da bude:

- prihvatanje zahtjeva za akreditaciju, ili
- odbijanje zahtjeva za akreditaciju.

Izvještaj o akreditaciji Komisija dostavlja Agenciji u roku od 30, odnosno 60 dana od dana obrazovanja Komisije u zavisnosti od broja studijskih programa koji se akredituju.

Koordinator u roku od pet dana od dana prijema izvještaja provjerava da li su svi članovi Komisije u izvještaju o akreditaciji ocijenili sve standarde za akreditaciju.

Ako koordinator utvrdi da članovi Komisije nijesu ocijenili sve standarde za akreditaciju, elektronskim putem dostavlja Komisiji izvještaj na dopunu.

Komisija je dužna da u roku od osam dana od dana prijema izvještaja iz stava 7 ovog člana dopunjeni izvještaj dostavi Agenciji.

Dostavljanje izvještaja

Član 8

Izvještaj iz člana 7 stav 8 ovog pravilnika Agencija dostavlja ustanovi u roku od sedam dana od dana prijema izvještaja.

Ustanova je dužna da se u roku od 15 dana od dana prijema izvještaja izjasni o podacima navedenim u izvještaju.

Izjašnjenje iz stava 2 ovog člana Agencija dostavlja Komisiji, u roku od tri dana od dana prijema izjašnjenja.

Komisija je dužna da odgovori na eventualne primjedbe ustanove u roku od sedam dana od dana prijema izjašnjenja.

Sadržaj i oblik sertifikata o akreditaciji

Član 9

Na osnovu izvještaja o akreditaciji studijskog programa, Agencija izdaje sertifikat o akreditaciji studijskog programa (u daljem tekstu: sertifikat o akreditaciji), odnosno donosi odluku o odbijanju zahtjeva za akreditaciju, u roku od osam dana od dana prijema izvještaja.

Uz sertifikat o akreditaciji, odnosno odluku o odbijanju zahtjeva za akreditaciju Agencija dostavlja ustanovi izvještaj o akreditaciji studijskog programa.

Sertifikat o akreditaciji sadrži: naziv i logo Agencije, naziv studijskog programa koji se akredituje, naziv ustanove koja realizuje studijski program, broj sertifikata, mjesto i datum izdavanja sertifikata, period na koji se izdaje sertifikat, potpis direktora Agencije i pečat.

Obrazac sertifikata o akreditaciji dat je u Prilogu, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Obrazac sertifikata o akreditaciji štampa se dvojezično, na crnogorskom i engleskom jeziku, na papiru bež boje A4 formata.

O izdatim sertifikatima o akreditaciji Agencija vodi posebnu evidenciju.

Objavljivanje sertifikata, odluke, izvještaja i vođenje registra

Član 10

Sertifikat o akreditaciji, odnosno odluka o odbijanju zahtjeva za akreditaciju, kao i izvještaj o akreditaciji studijskog programa objavljaju se na internet stranici Agencije.

Registrar akreditovanih studijskih programa vodi Agencija i objavljuje na svojoj internet stranici.

Stupanje na snagu

Član 11

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 1060203-011/20-767-3

Podgorica, 21. septembra 2020. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Agencija za kontrolu i
obezbjedjenje kvaliteta visokog
obrazovanja Crne Gore

Agency for control and quality
assurance of higher education
of Montenegro

izdaje / issues

SERTIFIKAT O AKREDITACIJI

Certificate of accreditation

studijskog programa / for study program

naziv studijskog programa / name of the study program

na ustanovi visokog obrazovanja / at the institution of higher education

naziv ustanove / name of the institution

Broj/Number: _____ Podgorica: _____
datum izdavanja / issue date

Period važenja akreditacije /
Validation period of accreditation _____

Direktor / Executive

1216.

Na osnovu člana 30 stav 3 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 47/19 i 72/19) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O DOPUNI LICENCE FAKULTETU ZA MEDITERANSKE POSLOVNE
STUDIJE, TIVAT, UNIVERZITET
„ADRIATIK”

1. Izdaje se dopuna licence za rad Fakultetu za mediteranske poslovne studije, Tivat, Univerzitet „Adriatik”, za:

- osnovni akademski studijski program Menadžment u nautičkom turizmu, sportu i rekreaciji, za realizaciju nastave u Tivtu, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 50 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- master akademski studijski program Nautički turizam, za realizaciju nastave u Budvi, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 40 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.), i

- doktorski akademski studijski program Nautički turizam, za realizaciju nastave u Budvi, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 4 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim doktorskim studijama i stepen obrazovanja Doktor nauka (Phd.).

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

UP I broj 1060203-607/20-1316
Podgorica, 27. jula 2020. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

1217.

Na osnovu člana 30 stav 3 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 47/19 i 72/19) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E

O IZDAVANJU LICENCE UNIVERZITETU „MEDITERAN“, PODGORICA

I. Izdaje se licenca za rad Univerzitetu „Mediteran“, Podgorica, za sljedeće organizacione jedinice po studijskim programima, i to:

1. Pravni fakultet, Podgorica, za:

- osnovni akademski studijski program Pravosudni i privredno pravni, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 36 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- master akademski studijski program Privredno-pravni, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 2 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.),

- master akademski studijski program Evropsko pravo, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 2 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.),

- master akademski studijski program Krivično-pravosudni, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 10 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.),

- master akademski studijski program Javna uprava, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 2 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.),

- doktorski akademski studijski program Evropsko pravo, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 2 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim doktorskim studijama i stepen obrazovanja Doktor nauka (Phd.);

2. Fakultet za strane jezike, Podgorica, za:

- osnovni akademski studijski program Engleski jezik i književnost, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 36 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- master akademski studijski program Engleski jezik i književnost, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 20 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.);

3. Fakultet za turizam „Montenegro Turism School“, Podgorica, za:

- osnovni akademski studijski program Menadžment u turizmu i hotelijerstvu, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 43 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- master akademski studijski program Internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 20 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.),

- doktorski studijski program Menadžment u turizmu, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 4 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim doktorskim studijama i stepen obrazovanja Doktor nauka (Phd.);

4. Fakultet za informacione tehnologije, Podgorica, za:

- osnovni akademski studijski program Informacione tehnologije, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 36 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- master akademski studijski program Informacione tehnologije, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 24 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.);

5. Fakultet vizuelnih umjetnosti, Podgorica, za:

- osnovni akademski studijski program Vizuelne umjetnosti, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 19 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- master akademski studijski program Vizuelne umjetnosti, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 11 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.);

6.Fakultet za ekonomiju i biznis (dosadašnji Fakultet za poslovne studije „Montenegro Business School“, Podgorica, za:

- osnovni akademski studijski program Ekonomija i biznis, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 51 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- master akademski studijski program Finansijski menadžment, računovodstvo i revizija, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 20 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.),

- master primjenjeni studijski program Master of Business Administration u menadžmentu, finansijama i agrobiznisu, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 5 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master primjenjenim studijama i nivo obrazovanja Master (MApp.),

- master akademski studijski program Marketing menadžment, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 12 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.),

- doktorski studijski program Finansije, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 2 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim doktorskim studijama i stepen obrazovanja Doktor nauka (Phd.),

- doktorski studijski program Marketing, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 2 studenta, na kojem se stiče diploma o završenim doktorskim studijama i stepen obrazovanja Doktor nauka (Phd.).

II. Danom donošenja ovog rješenja prestaju da važe Rješenje o izdavanju licence Univerzitetu „Mediteran“, Podgorica („Službeni list CG“, broj 13/17) i Rješenje o dopuni licence Univerzitetu „Mediteran“, Podgorica („Službeni list CG“, broj 28/17).

III. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

UP I broj 1060203-607/20-1340
Podgorica, 30. jula 2020. godine

Ministar,
dr Damir Šehović, s.r.

1218.

Na osnovu člana 30 stav 3 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 47/19 i 72/19) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O DOPUNI LICENCE FAKULTETU ZA POSLOVNU EKONOMIJU I
PRAVO, BAR, UNIVERZITET „ADRIATIK”

1. Izdaje se dopuna licence za rad Fakultetu za poslovnu ekonomiju i pravo, Bar, Univerzitet „Adriatik”, za:

- osnovni akademski studijski program Menadžment, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 90 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- osnovni akademski studijski program Računovodstvo, finansije i bankarstvo, obima 180 ECTS kredita (tri godine), za upis najviše 85 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim osnovnim akademskim studijama i nivo obrazovanja Bachelor (Bsc.),

- master akademski studijski program Ekonomija javnog sektora, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 40 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.), i

- master akademski studijski program Poslovna ekonomija, obima 120 ECTS kredita (dvije godine), za upis najviše 40 studenata, na kojem se stiče diploma o završenim master akademskim studijama i nivo obrazovanja Master (MSc.).

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

UP I broj 1060203-607/20-1293
Podgorica, 27. jula 2020. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

1219.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list RCG", br. 64/02, 31/05 i 49/07 i "Službeni list CG", br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANjU LICENCE PRIVATNOJ PREDŠKOLSKOJ USTANOVİ
"HAPPY KIDS", PODGORICA

1. Izdaje se licenca za rad Privatnoj predškolskoj ustanovi „Happy kids”, Podgorica, za realizovanje javno važećeg obrazovnog programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja - primarni program u cijelodnevnom trajanju i produženog boravka.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: UPI-1040201-602/20-1719/2
Podgorica, 11. septembra 2020. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

1220.

Na osnovu člana 31 Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list CG”, br. 80/10–, 57/14 i 82/20) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo nauke donijelo je

**RJEŠENjE
O IZDAVANjU LICENCE NAUČNOM INSTITUTU „PANARCHY 11“ -
RESEARCH FOR RESILIENCE, PODGORICA**

1. Izdaje se licenca za rad Naučnom institutu „PANARCHY 11“ - Research for Resilience, Podgorica, za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti u oblasti prirodno-matematičkih, tehničko-tehnoloških nauka, kao i interdisciplinarnih istraživanja.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u “Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 04-062/20-1372/5
Podgorica, 16. septembra 2020. godine

Ministarka,
dr **Sanja Damjanović**, s.r.

1221.

Na osnovu člana 46 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16, 37/17) i člana 16 Zakona o političkim partijama („Službeni list RCG”, broj 21/04 i „Službeni list CG”, broj 59/11), Ministarstvo javne uprave, postupajući po prijavi Mehmeda Zenke od 17.08.2020. godine, donosi

R J E Š E Nj E

U Registar političkih partija, Knjiga br. I, redni broj 17, rubrika 3, vrši se upis promjene činjenice o promjeni naziva političke partije „Demokratska Unija Albanaca”, usvojene na sjednici Glavnog odbora, dana 20.08.2020. godine.

Novi naziv Partije je „Demokratska Unija Albanaca - Unioni Demokratik i Shqiptarëve”.

Obrazloženje

Rješenjem Ministarstva pravde, broj 02-2746/04 od 28.06.2004. godine, upisana je u Registar političkih partija, Partija „Demokratska Unija Albanaca”, sa sjedištem u Ulcinju, pod rednim brojem 17.

Prijavom broj UPI 06/2-055/20-1989 od 17.08.2020. godine i dopunom prijave od 25.08.2020. godine, lice ovlašćeno za zastupanje navedene političke partije - Mehmed Zenka, obratilo se za upis promjene činjenice.

Uz dostavljenu prijavu, dostavljena je Odluka Glavnog odbora, na kojem je donijeta Odluka o promjeni-dopuni naziva Partije.

Zakonom o političkim partijama, članom 16 propisano je da je lice ovlašćeno za zastupanje partije dužno da u slučaju izvršenih promjena u statutu i programu partije i u slučaju izbora novog lica za zastupanje partije, podnese prijavu kod nadležnog organa za upis novih podataka.

Saglasno navedenom, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Pravna pouka: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana prijema istog, pred Upravnim sudom Crne Gore.

Br: UPI 01-055/20-1989/3
Podgorica, 25. avgusta 2020. godine

Ministarstvo javne uprave
Ministarka,
Suzana Pribilović, s.r.

1222.

Na osnovu člana 40 st. 5 i 6 Zakona o vinu ("Službeni list CG", broj 41/16), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

**PRAVILNIK
O LISTI VINA ZA KOJA JE U 2019. GODINI IZDATA DOZVOLA ZA STAVLJANJE U
PROMET**

Član 1

Lista vina za koja je u 2019. godini izdata dozvola za stavljanje u promet data je u Prilogu, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljinanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 05-307/20-11197/1
Podgorica, 14. septembra 2020. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović**, s.r.

PRILOG

Lista vina za koja je u 2019. godini izdata dozvola za stavljanje u promet

Naziv vina	Proizvođač
„Roksanda“, berba 2017.	»Vinarija Ražnatović«
„Rose“, berba 2017.	»Vinarija Ražnatović«
„Smokovac“, berba 2018.	Mladen Rakčević
„Pečalbar“, berba 2018.	Mladen Rakčević
„Baron“, berba 2018. god.	doo „Omnooil“ - »Vinarija Đukić«
„Vitez“, berba 2017.	doo „Omnooil“ - »Vinarija Đukić«
„Lord“, berba 2018.	doo „Omnooil“ - »Vinarija Đukić«
„Vikont“, berba 2018.	doo „Omnooil“ - »Vinarija Đukić«
„Vranac - Zavjet“, berba 2018.	„Zavjet“
„Vranac“, berba 2017.,	Biotehnički fakultet
„Vranac“, berba 2018.	Biotehnički fakultet
„Vranac“, berba 2019.	Biotehnički fakultet
„Vranac barrique“, berba 2016.	Biotehnički fakultet
„Vranac barrique“, berba 2017.	Biotehnički fakultet
„Vranac“, berba 2018.	Vojislav Đuričić
„Savina Chardonnay“, berba 2018.	doo "Castel Savina"
„Savina Rose“, berba 2018.	doo "Castel Savina"
„Savina Cabernet Sauvignon“, berba 2017.	doo "Castel Savina"
„Savina Merlot“, berba 2017.	doo "Castel Savina"
„Status“, berba 2016.	doo „MNB Kruna“ Vinarija Milović
„Status barrique“, berba 2015.	doo „MNB Kruna“ Vinarija Milović

"Stup Rose", berba 2018.	„Vinogradi i podrum Rajković“
"S'Ubli", berba 2018.	„Vinogradi i podrum Rajković“
„Tamjanika Bonazza“, berba 2018.	Mladen Brajović
„Chardonnay Allegro“, berba 2018.	Mladen Brajović
„Mia“, berba 2018.	Mladen Brajović
„Vranac Code-Dominus“, berba 2016.	doo „HVK“
„Vranac Code-Dominus“, berba 2017.	doo „HVK“
„Vranac Code-Dominus“, berba 2018.	doo „HVK“
„Žižak Code-Jaz“, berba 2018.	doo „HVK“
„Trag bijelo“, berba 2017.	Luka Bešić
„Trag“, berba 2016.	Luka Bešić
„Trag“, berba 2017.	Luka Bešić
„Trag“, berba 2018.	Luka Bešić
"Monte Grande - Roze", berba 2018.	doo „Boutique Winery Knežević“
"Monte Grande - Chardonnay", berba 2018.	doo „Boutique Winery Knežević“
"Monte Grande - Chardonnay, Limited", berba 2018.	doo „Boutique Winery Knežević“
„Kratošija“, berba 2017.	"13 Jul - Plantaže" AD
„Premijer“, berba 2015.	"13 Jul - Plantaže" AD
„Medun“, berba 2016.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Vranac -Pro Corde ", berba 2016.	"13 Jul - Plantaže" AD
„Epoха“, berba 2015.	"13 Jul - Plantaže" AD
„Crnogorsko Bijelo“, berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
„Crnogorsko Crveno“, berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Luča", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Pro anima-Chardonnay-Sauvignon", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Pro anima-Pinot blanc", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Chardonnay", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Sauvignon", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Malvazija", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Krstič", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Roze", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Vranac reserve", berba 2015.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Montenegrin black", berba 2015.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Cabernet", berba 2016.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Merlot", berba 2016.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Vranac Platinum", berba 2017.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Vladika", berba 2016.	"13 Jul - Plantaže" AD
pjenušavo vino "Crnogorski Val Rose-ekstra suvo", 2016.	"13 Jul - Plantaže" AD
pjenušavo vino "Crnogorski Val - brut", 2016.	"13 Jul - Plantaže" AD
pjenušavo vino "Crnogorski Val - suvo", 2016.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Moje vino Bijelo", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Moje vino Roze", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Moje vino Crveno", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Podgoričko bijelo", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Club Krstič", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Vranac", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Regina", berba 2018.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Stari podrum Vranac", berba 2013.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Stari podrum Cuve", berba 2013.	"13 Jul - Plantaže" AD
„Šipčanik Krstič“, berba 2018.god.	"13 Jul - Plantaže" AD
"Vranac", berba 2018.	Ljutica Radovan
„Vranac“, berba 2019.	Ljutica Radovan
"Vranac barrique", berba 2018.	doo "Vinarija Radević"
"Syrah", berba 2018.	doo "Vinarija Radević"
likersko vino "Renee", berba 2018.	doo "Vinarija Radević"
"Cabernet Sauvignon barrique", berba 2018.	doo "Vinarija Radević"
"Radević Estate- Aman Sveti Stefan- Vranac barrique",2018.	doo "Vinarija Radević"
"Chardonnay dry barrique", berba 2018.	doo "Vinarija Radević"
"Vranac - Cabernet Sauvignon barrique", berba 2018.	doo "Vinarija Radević"
"Rose barrique", berba 2018.	doo "Vinarija Radević"
„Emi Rose“, berba 2018.	doo „Mola Vine Montenegro“
„Merlot“, berba 2018.	doo „Mola Vine Montenegro“
„Ch“, berba 2018.	doo „Mola Vine Montenegro“
"Arhontico Vranac", berba 2018.	Krgović Ljubiša

"Arhonto Rose", berba 2018.	Krgović Ljubiša
"Arhonto Chardonnay", berba 2018.	Krgović Ljubiša
»Vranac - Sjekloča«, berba 2016.	doo „Milenko Sjekloča“
»Vranac - Sjekloča«, berba 2017.	doo „Milenko Sjekloča“
»Vranac - Sjekloča«, berba 2018.	doo „Milenko Sjekloča“
Arhivsko vino »Rezerva familije Sjekloča«, berba 2010.	doo „Milenko Sjekloča“
Arhivsko vino »Rezerva familije Sjekloča«, berba 2011.	doo „Milenko Sjekloča“
Arhivsko vino »Rezerva familije Sjekloča«, berba 2012.	doo „Milenko Sjekloča“
„Krin“, berba 2017.	Mašanović Žarko
„Dionis“, berba 2017.	Mašanović Žarko
„Buća“, berba 2018.	Mašanović Žarko
„Vranac“, berba 2018.	Radonjić Dragana
„Domaće vino Đurović“, berba 2019.	Đurović Božidar
„Chardonnay“, berba 2017.	doo "Neksan"
„Vranac“, berba 2016.	doo "Neksan"
„Sveti Toma“, berba 2018.	doo "Vinarija Klisić"
„La Beccacca“, berba 2018.	doo "Vinarija Klisić"
„Anastasija“, berba 2018.	doo "Vinarija Klisić"
„Vranac“, berba 2017.	Radošević Vasilije
„Vranac barrique“, berba 2018.	Radošević Vasilije
„Chardonnay Buk“, berba 2018.	doo "BUK"
„Rose Buk“, berba 2018.	doo "BUK"
„Domaće crveno vino - Vranac“, berba 2018.	Mitrović Milenko
„Domaće vino - Rose“, berba 2018.	Mitrović Milenko
„Lazar“, berba 2018.	Krstičević Momir
„Zenta Vranac“, berba 2018.	"Vinarija Vučinić"
„Zenta Kratošija“, berba 2018.	"Vinarija Vučinić"
„Zenta Rose“, berba 2018.	"Vinarija Vučinić"
„Zenta Chardonnay“, berba 2018.	"Vinarija Vučinić"
„Zenta Aromatična Malvasia“, berba 2018.	"Vinarija Vučinić"
„Zenta Cabernet Sauvignon“, berba 2018.	"Vinarija Vučinić"
„Gorštak“, berba 2017.	doo „Krusa Mont“
„Gorštak“, berba 2018.	doo „Krusa Mont“
„Tre Sorelle“, berba 2019.	doo »Wine Story«
„Ruža“, berba 2019.,	doo »Wine Story«
„Sojak“, berba 2018.,	doo »Wine Story«
„Šćepan Mali“, berba 2016.	doo »Wine Story«
„Otaš“, berba 2018.	Otašević Veselin
„Vranac“, berba 2016.	Delić Damjan
„Chardonnay“, berba 2018.	Delić Damjan
„Opolo“, berba 2017.	Delić Damjan
„Knjaz Bijelo vino“, berba 2018.	"Vinarija Knjaz"
„Knjaz Roze vino“, berba 2018.	"Vinarija Knjaz"
„Vranac Knjaz“, berba 2018.	"Vinarija Knjaz"
„Barrique Knjaz“, berba 2018.	"Vinarija Knjaz"
„Chardonnay; „, berba 2018.	doo „Klikovac“
„Rose“, berba 2018.	doo „Klikovac“
„Cabernet Sauvignon-Vranac“, berba 2017.	doo „Klikovac“
„Krstić – Sunčeva dolina“, berba 2019.	Bošković Krsto
„Gorštak – Sunčeva dolina“, berba 2019.	Bošković Krsto
„DD“, berba 2019.	Medigović Tomica
„SM“, berba 2019.	Medigović Tomica
„Ivan“, berba 2018.	Šofranac Bojan

1223.

Na osnovu člana 27 stav 9 Zakona o hemikalijama ("Službeni list CG", broj 51/17), Ministarstvo održivog razvoja i turizma, uz saglasnost Ministarstva zdravlja, donijelo je

PRAVILNIK O BLIŽEM SADRŽAJU DOSIJEVA I REGISTRA HEMIKALIJA

Član 1

Dosije o hemikalijama i registar hemikalija sadrže podatke utvrđene ovim pravilnikom.

Član 2

Dosije o hemikalijama (u daljem tekstu: dosije) sadrži sljedeće podatke:

- 1) o podnosiocu zahtjeva za upis u registar hemikalija (u daljem tekstu: podnositelj);
- 2) o identitetu supstance;
- 3) o ukupnoj proizvodnji i upotrebi/upotrebama hemikalije;
- 4) o klasifikaciji i označavanju supstanci;
- 5) o bezbjednoj upotrebi supstance;
- 6) o fizičko-hemijskim, toksikološkim i ekotoksikološkim svojstvima hemikalija (rezime izveštaja o ispitivanju sa opisom metoda i načina ispitivanja hemikalija), u skladu sa Prilogom 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika;
- 7) o izloženosti prilikom upotrebe supstance, koje su upisane u registar hemikalija (u daljem tekstu: registar) u količinama između 1 i 10 tona godišnje po proizvođaču ili uvozniku; i
- 8) koje proizvođač ili uvoznik smatra kao povjerljive, koji ne mogu biti dostupni javnosti, sa obrazloženjem.

Član 3

Podaci o podnosiocu obuhvataju:

- 1) ime i adresu, naziv i sjedište, broj telefona i faksa, adresu elektronske pošte;
- 2) kontakt osobu; i
- 3) lokaciju/lokacije na kojima podnositelj proizvodi odnosno upotrebljava supstance, po potrebi.

U slučaju zajedničkog podnošenja podataka, navode se i podaci o drugim podnosiocima:

- 1) ime i adresu, naziv i sjedište, adresu, broj telefona, broj faksa i adresa elektronske pošte;
- 2) podatke potrebne za upis u registar koji se odnose na druge podnosioce.

Član 4

Podaci o identitetu supstance obuhvataju:

- 1) naziv ili druge identifikacione oznake svake supstance:
 - naziv supstance po IUPAC nomenklaturi ili drugi međunarodni naziv;
 - drugi nazivi (uobičajeni naziv, trgovačko ime, skraćeni naziv)
 - broj iz evropskog inventara postojećih trgovačkih supstanci (EINEC) ili broj iz evropske liste novih trgovačkih supstanci (ELINCS), ako su dostupni i potrebni;
 - CAS (Chemical Abstract Service) naziv ili CAS broj ako je dostupan; i
 - ostale identifikacione oznake, ako su dostupne.
- 2) molekulsku i strukturnu formulu za svaku supstancu:
 - oznaka iz SMILE sistema, ako je dostupna;
 - podatke o optičkoj aktivnosti i uobičajenom odnosu (stereo) izomera, po potrebi; i
 - molekulsku masu ili raspon molekulske mase.

3) sastav svake supstance (ako upis u registar obuhvata jedan nano oblik ili više njih, opisuju se svi nano oblici):

- procenat čistoće (%);
- prirodu nečistoća, uključujući i izomere i nusproizvode;
- procenat glavnih nečistoća;
- prirodu i red veličine (ppm, %) aditiva (stabilizatora ili inhibitora);
- spektre (ultraljubičasti, infracrveni, nuklearni magnetno-rezonantni ili maseni spektar);
- hromatograme dobijene tečnom ili gasnom hromatografijom pod visokim pritiskom; i
- opis analitičkih metoda ili podataka iz stručne literature za identifikaciju supstance ili identifikaciju nečistoća i aditiva na osnovu kojeg je moguće ponoviti analizu.

4) Opis nano oblika supstance¹:

- naziv ili druge identifikacione oznake nano oblika ili grupu sličnih nano oblika supstance;
- raspodjelu veličine čestica na osnovu broja uz naznaku broja frakcija sastavnih čestica u rasponu veličine od 1 nm do 100 nm;
- opis površinske funkcionalizacije ili obrade i tretmana svakog agensa uključuјi IUPAC, CAS ili EC broj;
- oblik, odnos širine i visine i druga morfološka svojstva: kristalnost, informacije o strukturi uključujući šuplje strukture, po potrebi;
- površinu (specifična površina po zapremini, specifična površina mase ili oboje); i
- opis analitičkih metoda ili odgovarajuće bibliografske reference za informacione elemente koje moraju biti dovoljne da se omogući ponovljivost metoda.

Obim dostavljenih podataka iz stava 1 ovog člana, mora biti dovoljan da omogući identifikaciju svake supstance i karakterisanje različitih nano oblika.

Ako dostavljanje podataka iz stava 1 tačka 4 ovog člana tehnički nije moguće ili naučno nije neophodno, dostavlja se obrazloženje.

Član 5

Podaci o ukupnoj proizvodnji i upotrebi supstance obuhvataju:

- 1) ukupnu količinu proizvedenih ili uvezenih hemikalija u tonama na godišnjem nivou;
- 2) kratak opis tehnološkog procesa proizvodnje hemikalija;
- 3) podatke o količini proizvedene ili uvezene hemikalije koje se upotrebljavaju za sopstvene potrebe;

4) fizičko stanje u kojem je supstanca dostupna krajnjem korisniku, koncentracije ili koncentracione raspone supstance u smješti dostupnoj krajnjem korisniku i količine supstance u proizvodu dostupne krajnjem korisniku;

- 5) kratak opis upotrebe hemikalije;
- 6) podatke o količini i sastavu otpada koji nastaje proizvodnjom supstance ili upotrebom u proizvodu;
- 7) podatke o upotrebi hemikalija koje se ne preporučuju; i
- 8) podatke o distributerima ili krajnjim korisnicima kojima je hemikalija isporučena i količina isporučene hemikalije na godišnjem nivou.

Ako se supstanca koja se upisuju u registar odnosno, proizvodi ili uvozi u jednoj ili više nano oblicima, informacije o proizvodnji i upotrebi u skladu sa stavom 1 ovog člana uključuju odvojene informacije o različitim nano oblicima ili grupama sličnih nano oblika.

¹ navedene informacije o svakom od parametara mogu se primjenjivati na pojedinačni nano oblik ili na grupu sličnih nano oblika uz uslov da su granice grupe jasno određene.

Član 6

Podaci o klasifikaciji i označavanju obuhvataju:

- 1) klasifikaciju supstance u klasu opasnosti²;
- 2) oznaku opasnosti supstance;
- 3) po potrebi, specifične granične vrijednosti koncentracije.

Član 7

U podatke o bezbjednoj upotrebi supstance upisuju se podaci iz bezbjednosnog lista o:

- 1) mjerama prve pomoći;
- 2) mjerama za zaštitu od požara;
- 3) mjerama u slučaju hemijskog akcidenta;
- 4) načinu rukovanja i skladištenja hemikalija; i
- 5) načinu transporta.

Za hemikalije za koje se ne sačinjava izvještaj o bezbjednosti hemikalije dosije sadrži podatke iz bezbjednosnog lista o:

- 1) kontroli izloženosti i ličnoj zaštiti;
- 2) reaktivnosti i stabilnosti; i
- 3) tretmanu i odlaganju otpada.

Za supstancu koja se proizvodi ili uvozi u jednom ili više nano obliku, podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se za različite nano oblike ili za grupe sličnih nano oblika.

Član 8

Podaci o izloženosti prilikom upotrebe obuhvataju:

- 1) vrstu upotrebe hemikalije (industrijska, profesionalna ili upotreba od strane potrošača);
- 2) detaljan opis industrijske i profesionalne upotrebe (upotreba u zatvorenim sistemima, upotreba koja proizilazi iz uključenja u/na matriks, raspršujuća ili neraspršujuća upotreba).
- 3) značajne puteve izlaganja hemikaliji:
 - izlaganje ljudi (oralno, dermalno, udisajem);
 - izlaganje životne sredine (voda, vazduh, zemljište).
- 4) učestalost izlaganja:
 - slučajno/rijetko;
 - povremeno;
 - kontinuirano/često.

Za supstance koja se proizvodi ili uvozi u jednoj ili više nano obliku, podaci iz stava 1 ovog člana se dostavljaju za različite nano oblike ili grupe sličnih nano oblika.

Član 9

Dosije o detergentima, pored podataka iz člana 2 ovog pravilnika sadrži i podatke o površinski aktivnoj supstanci, i to:

- naziv i zemlju proizvođača;
- hemijski naziv za supstancu ili trgovačko ime za smješu (površinski aktivnu supstancu); i
- podatke o biorazgradljivosti.

Član 10

Dosije za boje i lakove pored podataka iz člana 2 ovog pravilnika sadrži i podatke o smješi i sadržaju isparljivih organskih materija, kao i zabrane i ograničenja korišćenja, u skladu sa posebnim propisom.

² za svaki unos treba navesti razloge zašto nije navedena klasifikacija za određenu klasu opasnosti ili podjelu unutar klasa opasnosti (tj. da li podaci nedostaju, nisu uvjerljivi ili su uvjerljivi, ali nisu dovoljni za klasifikaciju);

Član 11

Registrar sadrži:

- podatke o proizvođaču, uvozniku (naziv i sjedište, poreski identifikacioni broj (PIB), vrstu djelatnosti i ime odgovornog lica);
- registarski broj (broj i datum upisa u registar);
- podatke o hemikalijama iz člana 2 tač. 2 do 7 ovog pravilnika; i
- carinski tarifni broj u skladu sa propisom kojim se uređuje carinska tarifa.

Član 12

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija ("Službeni list CG", broj 12/18).

Član 13

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 12-189/80

Podgorica, 11. septembra 2020. godine

Rukovodilac radom Ministartsva,
Duško Marković, predsjednik Vlade Crne Gore, s.r.

FIZIČKO-HEMIJSKI, TOKSIKOLOŠKI I EKOTOKSIKOLOŠKI PODACI ZA SUPSTANCE

DIO A

1. Fizičko-hemijska svojstva supstance proizvedene ili uvezene u količinama od 1 tone ili više

Fizičko-hemijska svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
1.1. Agregatno stanje supstance pri 20° C i 101,3 kPa	
1.2. Tačka topljenja/mržnjenja	1.2. Ispitivanje se ne sprovodi ispod donje granice od -20 °C.
1.3. Tačka ključanja	1.3. Ispitivanje se ne sprovodi: - za gasove; ili - za čvrste supstance koje imaju tačku topljenja iznad 300 °C ili se raspadaju prije ključanja, s tim što se procjenjuje ili izmjeri tačka ključanja pod sniženim pritiskom; ili - za supstance koje se raspadaju prije ključanja (autoksidacija, pregradnja, razgradnja, raspadanje).
1.4. Relativna gustina	1.4. Ispitivanje se ne sprovodi ako je: - supstanca stabilna samo u rastvoru s određenim rastvaračem i ako je gustina rastvora slična gustini rastvarača, s tim što se navodi da li je gustina rastvora veća ili manja od gustine rastvarača; ili - supstanca gas i u tom slučaju gustina se izračunava na osnovu molekulske mase gasa i formule $pV = nRT$ (idealni gas).
1.5. Napon pare	1.5. Ispitivanje se ne sprovodi ako je tačka topljenja iznad 300 °C. Ako je tačka topljenja između 200 °C i 300 °C, navodi se granična vrijednost dobijena mjerenjem ili priznatom računskom metodom.
1.6. Površinski napon	1.6. Ispitivanje se sprovodi ako: - se na osnovu strukture očekuje površinska aktivnost; ili - je površinska aktivnost željeno svojstvo materijala. Ispitivanje se ne sprovodi ako je rastvorljivost u vodi manja od 1 mg/l pri 20 °C.
1.7. Rastvorljivost u vodi Pored nano oblika, uzeti u obzir i ispitivanje brzine rastvaranja u vodi u odgovarajućim biološkim i ekološkim medijima.	1.7. Ispitivanje se ne sprovodi ako: - je supstanca hidrolitički nestabilna pri pH 4, 7 i 9 (vrijeme poluraspada ispod 12 sati) ili - supstanca lako oksiduje u vodi. Ako je supstanca "nerastvorljiva" u vodi, obavlja se granični test do granice detekcije analitičke metode. Za nano oblik se prilikom sprovođenja studije procjenjuje potencijalni zbušujući efekat disperzije.
1.8. Koeficijent raspodjele n-oktanol/voda	1.8. Ispitivanje se ne sprovodi ako je supstanca neorganska. Ako se ispitivanje ne sprovodi (supstanca se raspada, ima veliku površinsku aktivnost, burno reaguje za vrijeme ispitivanja ili se ne rastvara u vodi ili oktanolu, ili ako se ne može postići zadovoljavajuća čistoća supstance), navodi se izračunata vrijednost za log P i podaci o računskoj metodi. Za nano oblik se prilikom sprovođenja studije procjenjuje potencijalni zbušujući efekat disperzije u oktanolu i vodi. Za nano oblik, bilo da se radi o neorganskim ili organskim supstancama, za koje koeficijent razdvajanja n-oktanol/voda nije primjenljiv, razmotriti će se stabilnost disperzije.
1.9. Tačka paljenja	1.9. Ispitivanje se ne sprovodi ako: - je supstanca neorganska; ili - supstanca sadrži samo isparljive organske komponente sa tačkom paljenja iznad 100 °C za vodene rastvore; ili - je procijenjena tačka paljenja iznad 200 °C; ili - se tačka paljenja utvrđuje interpelacijom na osnovu postojećih poznatih svojstava supstance.
1.10. Zapaljivost	1.10. Ispitivanje se ne sprovodi za: - čvrste supstance koje imaju eksplozivna ili piroforna svojstva s tim da se ta svojstva ispituju prije zapaljivosti; ili - gasove, ako je koncentracija zapaljivog gasa u smješi s inertnim gasovima tako niska da kod miješanja sa vazduhom stalno ostaje ispod donje granične vrijednosti; ili - supstance koje su samozapaljive u kontaktu sa vazduhom.
1.11. Eksplozivne osobine	1.11. Ispitivanje se ne sprovodi: - ako u molekulu nijesu prisutne hemijske grupe koje se povezuju sa eksplozivnim svojstvima, ili - ako supstanca sadrži hemijske grupe koje se povezuju sa eksplozivnim svojstvima, uključujući kiseonik, a izračunati bilans kiseonika je manji od -200; ili - ako organska supstanca ili homogena smješa organskih supstanci sadrži hemijske grupe koje se povezuju sa eksplozivnim svojstvima, ali je egzotermna energija raspadanja manja od 500 J/g i egzotermno raspadanje započinje na temperaturi ispod 500 °C; ili - kod smješa neorganskih oksidajućih supstanci sa organskim materijalima, ako je koncentracija neorganske oksidajuće supstance manja od 15 % masenog udjela, u slučaju klasifikovanja u grupu pakovanja UN I (velika opasnost) ili II (srednja opasnost) ili manja od 30 % masenog udjela, u slučaju klasifikovanja u grupu pakovanja UN III (mala opasnost). Napomena: Ako je egzotermna energija raspadanja organske supstance manja od 800 J/g, ne sprovodi se ispitivanje širenja eksplozije ni osjetljivosti na udarni talas.
1.12. Temperatura samozapaljivosti.	1.12. Ispitivanje se ne sprovodi: - ako je supstanca eksplozivna ili samozapaljiva u dodiru sa vazduhom pri sobnoj temperaturi; ili - za tečnosti koje nijesu zapaljive na vazduhu, tačka paljenja iznad 200 °C; ili - za gasove koji nemaju područje zapaljivosti; ili - za čvrste supstance, ako supstanca ima tačku topljenja <160 °C ili ako preliminarni rezultati isključuju samozagrijavanje supstance na temperaturama do 400 °C.
1.13. Oksidativna svojstva	1.13. Ispitivanje se ne sprovodi ako:

	<ul style="list-style-type: none"> - je supstanca eksplozivna; - je supstanca lako zapaljiva; - je supstanca organski peroksidi; ili - supstanca nema sposobnost egzotermne reakcije sa zapaljivim materijalima, na osnovu hemijske strukture(organske supstance koje ne sadrže kiseonik, ili atome halogenida i ti elementi nijesu hemijski vezani za azot ili kiseonik ili neorganske supstance koje ne sadrže kiseonik ili atome halogenida). <p>Kod čvrstih supstanci ispitivanje se ne sprovodi ako je preliminarno ispitivanje pokazalo da ispitvana supstanca ima oksidujuća svojstva. Određivanje oksidajućih svojstava gasovitih smješa-metoda procjenjuje se na osnovu poređenja oksidacionog potencijala gasova u smješi sa oksidacionim potencijalom kiseonika iz vazduha.</p>
1.14. Granulometrija	1.14. Ispitivanje se ne sprovodi ako se supstanca stavlja u promet ili koristi u nečvrstom ili zrnastom obliku.
1.14 b Mjerenje prašine za nano materijale	7.14 b Ispitivanje se ne sprovodi ako se može isključiti izlaganje granulisanom obliku materije tokom životnog ciklusa materije.

2. Toksikološki podaci

Toksikološka svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
2.1. Nadraživanje ili nagrizanje kože	<p>2.1. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je supstanca jaka kiselina ($\text{pH} \leq 2,0$) ili baza ($\text{pH} \geq 11,5$) i na osnovu dostupnih informacija se klasificiše u nagrizanje kože (1. Kategorija); - je supstanca zapaljiva na vazduhu ili u dodiru sa vodom ili vlagom pri sobnoj temperaturi; ili - je supstanca klasifikovana kao vrlo otrovna u dodiru sa kožom (1. kategorija); ili - kod ispitivanja akutne dermalne toksičnosti do granične doze (2000 mg/kg tjelesne težine) nije utvrđeno nadražujuće djelovanje na kožu. <p>Ako rezultati jednog od dva ispitivanja iz tačaka 2.1.1 ili 2.1.2 omogućavaju odluku o klasifikaciji supstance ili zaključak da nema nadraživanja kože, drugo ispitivanje se ne sprovodi.</p>
2.1.1 Nagrizanje kože, in vitro	
2.1.2 Nadraživanje kože, in vitro	
2.2. Teška povreda oka/nadraživanje očiju	<p>2.2. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ako je supstanca klasifikovana kao „nagrizanje kože“ zbog čega se klasificiše kao supstanca koja izaziva tešku povredu oka (1.kategorija); ili - ako je supstanca klasifikovana kao „nadraživanje kože“ zbog čega se klasificiše u kategoriju „nadraživanje oka“ (2. kategorija); ili -ako je supstanca jaka kiselina ($\text{pH} \leq 2,0$) ili baza ($\text{pH} \geq 11,5$) i na osnovu dostupnih informacija se klasificiše u supstanci koja izaziva tešku povredu oka (1. Kategorija); - je supstanca zapaljiva na vazduhu ili u dodiru sa vodom ili vlagom pri sobnoj temperaturi.
2.2.1 Teška povreda oka/Nadraživanje očiju in vitro	2.2.1 Ako rezultati prvog in vitro ispitivanje ne omogućavaju klasifikaciju supstance ili zaključak nema mogućeg nadražaja oka, razmatra se drugo in vitro ispitivanje.
2.3. Osjetljivost kože obuhvata: 1) ocjenjivanje raspoloživih podataka dobijenih ispitivanjima na ljudima (kategorija 1.A) 2) procjenu rizika, ukoliko je potrebno.	<p>2.3. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raspoloživi podaci ukazuju da je supstanca klasifikovana s obzirom na izazivanje preosjetljivosti u dodiru sa kožom, ili nadraživanje kože (kategorija 1); ili - je supstanca jaka kiselina ($\text{pH} < 2,0$), ili baza ($\text{pH} > 11,5$); ili - je supstanca zapaljiva na vazduhu ili u dodiru sa vodom ili vlagom pri sobnoj temperaturi. <p>Ispitivanja nije potrebno sprovoditi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ako je dostupno in vivo istraživanje u skladu sa podtačkom 2.3.2. ove tačke ili — ako dostupne metode in vitro/in chemico nisu primjenjive na supstancu ili nijesu podgovarajuće za klasifikaciju i procjenu rizika u skladu sa podtačkom 2.3 ove tačke. <p>Ako su na osnovu informacija dobijenih ispitnim metodama koje se odnose na jedan ili dva ključna načina izazivanja osjetljivosti kože:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) molekulska interakcija s bjelančevinama kože (b) upalna reakcija u keratinocitima (c) aktivacija dendritičkih ćelija
2.3.2 Izazivanje osjetljivosti kože, in vivo.	In vivo ispitivanje sprovodi se samo ako ispitne metode in vitro/in chemico opisane u podtački 2.3.1. ove tačke nijesu primjenjive ili ako rezultati tih istraživanja nisu odgovarajuća za klasifikovanje i procjenu rizika u skladu sa podtačkom 2.3. ove tačke. Preferirana metoda in vivo ispitivanja je lokalna analiza limfnih čvorova miševa (LLNA). Za neko drugo in vivo ispitivanja potrebno je dostaviti obrazloženje. In vivo istraživanja izazivanja preosjetljivosti u dodiru sa kožom koja su sprovedena ili započeta prije 10. maja 2017. smatraju se primjerima za ispunjavanje standardnog zahtjeva obavještavanja.
2.4. Mutagenost	2.4. U slučaju pozitivnog rezultata sprovode se druga ispitivanja mutagenosti.
2.4.1. In vitro ispitivanje genetskih mutacija bakterija.	Ispitivanje se ne sprovodi na nano oblicima tamo gde to nije primjereni i tada se navode druge studije koje uključuju jednu ili više in vitro studija mutagenosti u ćelijama sisara.
2.5. Akutna toksičnost	2.5. Ispitivanje se ne sprovodi ako:

<p>2.5.1. Oralna primjena</p>	<p>- je supstanca klasifikovana kao nagrizajuća za kožu.</p> <p>Ispitivanje se ne sprovodi ako je na raspolaganju studija o akutnoj inhalacijskoj toksičnosti.</p> <p>Za nano oblike se umjesto ispitivanja oralnim putem sprovodi ispitivanje udisanjem, osim ako izloženost ljudi udisanjem nije vjerovatna, s obzirom na mogućnost izloženosti aerosolima, česticama ili kapljicama veličine koja se može udahnuti.</p>
--------------------------------------	--

3. Ekotoksikološki podaci

Ekotoksikološka svojstva	Odlupanje u pogledu ispitivanja supstanci
<p>3.1. Toksičnost u vodi</p> <p>3.1.1. Ispitivanje kratkotrajne toksičnosti na beskičmenjacima (preferirana vrsta Daphnia). Podnosič prijave umjesto kratkotrajne toksičnosti ispituje dugotrajanu toksičnost</p>	<p>Odlupanje u pogledu ispitivanja supstanci</p> <p>3.1.1. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postoje olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da nije vjerovatna pojava toksičnosti u vodi, ako je supstanca nerastvorljiva u vodi, ili je mala vjerovatnoća njenog prolaska kroz biološke membrane; ili - je raspoloživa studija o dugotrajnoj toksičnosti u vodi za beskičmenjake; ili - je dostupno dovoljno podataka za klasifikovanje i označavanje sa aspekta životne sredine. <p>Kod nano oblika se ne može odustati od istraživanja na osnovu velike nerastvorljivosti u vodi.</p> <p>Ako je supstanca slabo rastvorljiva u vodi ili ako nano oblici imaju nisku brzinu rastvaranja u odgovarajućim ispitnim medijumima, sprovode se ispitivanja dugotrajne toksičnosti u vodi na dafnijama (tačka 3.1.5. dijela C ovog priloga).</p>
<p>3.1.2. Inhibicija rasta vodenoga bilja (po mogućnosti alge)</p>	<p>3.1.2. Ispitivanje se ne sprovodi ako postoje olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da nije vjerovatna pojava toksičnosti u vodi, ako je supstanca izrazito nerastvorljiva u vodi ili je mala vjerovatnoća njenog prolaska kroz biološke membrane.</p> <p>Kod nano oblika se ne može odustati od istraživanja na osnovu velike nerastvorljivosti u vodi.</p>
<p>3.2. Razgradljivost</p> <p>3.2.1. Biološka</p> <p>3.2.1.1. Laka biorazgradljivost</p>	<p>3.2.1.1. Ispitivanje se ne sprovodi ako je supstanca neorganska.</p>

DIO B
SUPSTANCE PROIZVODENE ILI UVEZENE U KOLIČINAMA OD 10 TONA ILI VIŠE
2. Toksikološki podaci

Toksikološka svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
Dalje informacije o fizičko-hemijskim svojstvima	Isipitanje nano oblika koji su upisani u registar vrši se ako postoje indikacije da određena dodatna svojstva čestica značajno utiču na opasnost ili izloženost tim nano oblicima.
Samo za nano oblike	
2.1. Nagrizanje /Nadraživanje kože	<p>2.1. In vitro ispitivanje nagrizanja/nadraživanja kože razmatra se samo ako in vitro ispitivanja iz Dijela A ovog priloga nijesu primjenjiva ili ako rezultati nijesu dovoljni za klasifikaciju i procjenu rizika.</p> <p>Isipitanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je supstanca jaka kiselina ($\text{pH} < 2,0$) ili baza ($\text{ph} > 11,5$); ili - je supstanca zapaljiva na vazduhu ili u dodiru sa vodom ili vlagom pri sobnoj temperaturi; ili - je supstanca klasifikovana kao vrlo otrovna u dodiru s kožom; ili - kod ispitivanja akutne dermalne toksičnosti do granične doze (2000 mg/kg tjelesne težine) nije utvrđeno nadražujuće djelovanje na kožu.
2.2. Teška povreda očiju/nadraživanje očiju	<p>2.2 In vitro ispitivanje nagrizanja/nadraživanja oči razmatra se samo ako in vitro ispitivanja iz Dijela A ovog priloga nijesu primjenjiva ili ako rezultati nijesu dovoljni za klasifikaciju i procjenu rizika.</p> <p>Isipitanje se ne sprovodi ako je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - supstanca klasifikovana kao nagrizajuća za kožu; ili - supstanca jaka kiselina ($\text{pH} < 2,0$) ili baza ($\text{ph} > 11,5$); ili - supstanca zapaljiva na vazduhu ili u dodiru sa vodom ili vlagom pri sobnoj temperaturi.
2.3. Mutagenost	
2.3.1. Citogenetsko ispitivanje in vitro na ćelijama sisara ili mikronukleus test in vitro.	2.3.1. Isipitanje se ne sprovodi ako:
	<ul style="list-style-type: none"> - su raspoloživi odgovarajući podaci na osnovu citogenetskog ispitivanja in vivo, - je poznato da se radi o kancerogenoj supstanci 1A ili 1 B kategorije ili mutagenoj supstanci 1A, 1B ili 2 kategorije.
2.4. In vitro ispitivanje genetskih mutacija na ćelijama sisara, ako je rezultat iz dijela A tačka 2.4.1. i dijela B tačka 2.4.2. ovog priloga negativan.	<p>2.4. Ako je rezultat bilo kojeg in vivo genotoksikološkog ispitivanja iz Dijela A ili B ovog priloga pozitivan, sprovode se odgovarajuća in vivo ispitivanja za mutagenost.</p> <p>2.4.1 Isipitanje se ne sprovodi ako su raspoloživi odgovarajući podaci iz pouzdanog in vivo testa genetskih mutacija na ćelijama sisara.</p>
2.5. Akutna toksičnost	2.5. Isipitanje se ne sprovodi ako je supstanca klasifikovana kao nagrizajuća za kožu. U slučaju supstanci koje nijesu gasovi, uz isipitanje izloženosti oralnim putem, informacije iz podatčke 2.5.2. i 2.5.3. ove tačke, se dostavljaju za najmanje još jedan put izloženosti. Izbor drugog puta izloženosti zavisi od vrste supstance i vjerovatnom putu izlaganja ljudi. Ako postoji samo jedan put izlaganja, informacije se pružaju samo za taj put.
2.5.2. Inhalaciona primjena	2.5.2. Isipitanje izloženosti putem udisanja, se sprovodi ako je vjerovatno izlaganje ljudi udisanjem, uzimajući u obzir napon pare supstance i/ili mogućnost izlaganja aerosolima, česticama ili kapljicama inhalabilne veličine. 2.5.3. Isipitanje izloženosti dermalnim putem se sprovodi ako:
2.5.3. Dermalna primjena	<p>Isipitanje dermalnim putem primjene ne mora se sprovoditi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ako supstanca ne ispunjava kriterijume za klasifikaciju u kategoriju akutne toksičnosti ili za klasifikaciju kao specifično toksična za ciljane organe pri jednokratnom izlaganju oralnim putem, i — ako nijesu zapaženi efekti tokom in vivo istraživanja sa dermalnim izlaganjem (nadraživanje kože, preosjetljivost kože) ili u slučaju kad nema in vivo ispitivanja oralnim putem primjene, ako se na temsnu pristupu koji ne obuhvataju ispitivanje (analogni pristup, istraživanja kvantitativnog odnosa strukture i djelovanja (QSAR)) ne predviđaju efekti nakon dermalnog izlaganja.
2.6. Toksičnost kod ponovljene primjene	
2.6.1. Isipitanje kratkotrajne toksičnosti kod ponovljene primjene (28 dana) na jednoj vrsti, mužjak i ženka, najprimjereniji put primjene uzimajući u obzir vjerovatni put izlaganja ljudi.	<p>2.6.1. Isipitanje kratkotrajne toksičnosti (28 dana) se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je raspoloživa pouzdana studija subchronične (90 dana) ili hronične toksičnosti, pod uslovom da je korišćena odgovarajuća vrsta, doza, rastvarač i put primjene; ili - se supstanca trenutno raspada i nema dovoljno podataka o proizvodima raspadanja; ili - se može isključiti relevantna izloženost. <p>Odgovarajući put primjene bira se prema sljedećim kriterijumima: Isipitanje izloženosti dermalnim putem se sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udisanje supstance nije vjerovatno; i - je vjerovatan dodir sa kožom tokom proizvodnje i/ili upotrebe; i - fizičko-hemijske i toksikološke osobine ukazuju na mogućnost značajne apsorpcije kroz kožu.

	<p>Ispitivanje izloženosti putem udisanja, se sprovodi ako je vjerovatno izlaganje ljudi udisanjem, uzimajući u obzir napon pare supstance i/ili mogućnost izlaganja aerosolima, česticama ili kapljicama inhalabilne veličine.</p> <p>Za nano oblike se uzima u obzir toksikokinetika, uključujući period oporavka i, ako je potrebno, čišćenje pluća.</p> <p>Ispitivanje subchronične toksičnosti (90 dana) sprovodi se ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestalost i trajanje izlaganja ljudi ukazuje na potrebu za dugotrajnim ispitivanjem; i ako: <ul style="list-style-type: none"> - drugi raspoloživi podaci ukazuju na to da bi supstanca mogla imati opasno svojstvo koje se ne može otkriti ispitivanjem kratkotrajne toksičnosti; ili - u primjerenog koncipiranim toksikokinetičkim ispitivanjima utvrđeno akumuliranje supstance ili njenih metabolita u određenim tkivima ili organizma koje bi moglo ostati neotkriveno kod ispitivanja kratkotrajne toksičnosti, a moglo bi dovesti do štetnih efekata nakon duže izloženosti. <p>Dodatna ispitivanja sprovode se u sljedećim slučajevima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ako tokom 28-dnevog ili 90-dnevog ispitivanja nije utvrđen NOAEL (no observed adverse effect level), osim ako NOAEL nije utvrđen zbog nepostojanja neželjenih toksičnih efekata; ili - u slučaju supstanci koje izazivaju zabrinutost (ozbiljne/teške posljedice); ili - ako postoje naznake određenog efekta, a raspoloživi podaci nijesu dovoljni za toksikološku karakterizaciju i/ili karakterizaciju rizika. U tom slučaju se sprovode posebna toksikološka ispitivanja za ispitivanje tih efekata (imunotoksičnost, neurotoksičnost); ili - ako put izlaganja kod prvobitnog ispitivanja toksičnosti kod ponovljene primjene nije bio adekvatan s obzirom na očekivani put izlaganja ljudi, a nije moguće učiniti ekstrapolaciju na drugi put; ili - ako postoje posebni razlozi za zabrinutost u pogledu izloženosti (upotreboom u proizvodima za široku potrošnju dolazi do nivoa izloženosti koje približno odgovaraju dozama kod kojih se može očekivati toksično djelovanje na ljude); ili - ako tokom 28-dnevog ili 90-dnevog ispitivanja nijesu otkriveni efekti uočeni kod supstance koja pokazuju srodnost u molekulskoj strukturi sa supstancicom koja se ispituje.
2.7. Toksično po reprodukciju	<p>2.7.1. Test pretraživanja (skrining test) na reproduktivnu/razvojnu toksičnost na jednoj vrsti (OECD 421 ili 422), ako na osnovu raspoloživih informacija o struktorno srodnim supstancama, procjena (QSAR i in vitro metoda nema dokaza da je supstanca razvojno toksična.</p> <p>2.7.1. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je poznato da je supstanca genotoksični kancerogen i sprovode se odgovarajuće mјere upravljanja rizikom; ili - je poznato da supstanca ima mutageni efekat na polne ćelije i sprovode se odgovarajuće mјere upravljanja rizikom; ili - se može isključiti relevantna izloženost ljudi; ili - je raspoloživa studija prenatalne razvojne toksičnosti (tačka 2.7.2 Dio C ovog priloga) ili studija toksičnosti po reprodukciju kroz dvije generacije (tačka 2.7.3 Dio C ovog priloga B56 smjernica OECD za ispitivanje TG 443) ili ispitivanje kroz dvije generacije B.35, OECD TG 416). <p>Ako je poznato da supstanca ima štetan efekat na plodnost i zadovoljava kriterijume prema kojima se supstance klasificiraju kao toksične po reprodukciju 1.A ili 1.B: može djelovati štetno na plodnost H360F i ako su raspoloživi podaci dovoljni za pouzdanu ocjenu rizika, ispitivanje se ne sprovodi za plodnost, osim za razvojnu toksičnost.</p> <p>Ako je poznato da supstanca izaziva razvojnu toksičnost i zadovoljava kriterijume prema kojima se supstance klasificiraju kao toksične po reprodukciju 1.A ili 1.B: može djelovati na plodnost H360D i ako su raspoloživi podaci dovoljni za pouzdanu ocjenu rizika, ispitivanje se ne sprovodi za razvojnu toksičnost, osim za efekate na plodnost.</p> <p>Ako postoje razlozi za zabrinutost s obzirom na mogućnost štetnih efekata na plodnost ili razvoj, umjesto skrining testa može se predložiti ispitivanje prenatalne razvojne toksičnosti (tačka 2.7.2. Dio C ovog priloga) ili ispitivanje toksičnosti po reprodukciju kroz dvije generacije (tačka 2.7.3. Dio C ovog priloga).</p>
2.8. Toksikokinetika	<p>2.8.1. Ocjena toksikokinetičkog ponašanja supstance koja se može dobiti na osnovu raspoloživih relevantnih informacija</p> <p>Za nano oblike bez velike brzine rastvaranja u biološkom medijumu podnosilac zahtjeva za upis u registar predlaže studiju toksikokinetike u slučaju da se takva procjena ne može izvršiti na osnovu relevantnih dostupnih informacija.</p> <p>Izbor studije će zavisiti od preostalih nedostataka u informacijama i rezultata procjene hemijske bezbjednosti.</p>

3. Ekotoksikološki podaci

Ekotoksikološka svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
3.1.3. Ispitivanje kratkotrajne toksičnosti na ribama: podnosilac prijave sprovodi ispitivanja dugotrajne toksičnosti umjesto kratkotrajne	<p>3.1.3. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postoje olakšavajuće okolnosti koje ukazuju na to da nije vjerovatna pojava toksičnog djelovanja u vodi, ako je supstanca izrazito nerastvorljiva u vodi ili je mala vjerovatnoća njenog prolaska kroz biološke membrane; ili - je raspoloživa studija dugotrajne toksičnosti u vodi za ribe. <p>Kod nano oblike se ne može odustati od istraživanja na osnovu velike nerastvorljivosti u vodi.</p>

	<p>Ako procjena bezbjednosti hemikalije ukazuje na potrebu za dodatnim ispitivanjem efekata na vodene organizme, sprovodi se ispitivanje dugotrajne toksičnosti u vodi, u skladu sa Dijelom C ovog priloga. Izbor ispitivanja zavisi od rezultata ocjene hemijske sigurnosti.</p> <p>Ako je supstancia slabo rastvorljiva u vodi, sprovodi se ispitivanje dugotrajne toksičnosti na ribama (tačka 3.1.6. Dio C ovog priloga).</p>
3.1.4. Ispitivanje respiratorne inhibicije aktivnog mulja	<p>3.1.4. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nema emisija u postrojenju za prečiščavanje otpadnih voda; ili - postoje olakšavajuće okolnosti koje ukazuju na to da nije vjerovatna pojava toksičnosti za mikrobne organizme, ako je supstancia izrazito nerestvorljiva u vodi; ili - se utvrdi da je supstancia biorazgradljiva i ako se koncentracije korišćene kod ispitivanja nalaze unutar područja koncentracija koje se mogu očekivati u otpadnim vodama koje se dovode u postrojenje za prečiščavanje otpadnih voda.
3.2. Razgradljivost	<p>Kod nano oblika se ne može odustati od istraživanja na osnovu velike nerastvorljivosti u vodi. Ovo se ispitivanje zamjenjuje testom inhibicije nitrifikacije ako raspoloživi podaci ukazuju na to da je supstancia inhibitor rasta ili funkcije mikrobnih organizama, a posebno nitrificirajućih bakterija.</p>
3.2.2. Abiotska 3.2.2.1. Hidroliza kao funkcija pH	<p>3.2. Dodatno ispitivanje razgradljivosti se sprovodi ako ocjena hemijske bezbjednosti ukazuje na potrebu da se dodatno ispita razgradivost supstance. Izbor ispitivanja zavisi od rezultata ocjene hemijske bezbjednosti.</p> <p>3.2.2.1. Ispitivanje se ne sprovodi ako je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - supstancia biorazgradljiva; ili - supstancia izrazito nerastvorljiva u vodi.
3.3. Sudbina i ponašanje u životnoj sredini. 3.3.1. Test pretraživanja (skrining test) na adsorpciju/desorpciju.	<p>3.3.1. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na osnovu fizičko-hemijskih osobina supstancia ima nizak potencijal adsorpcije (supstancia ima nizak koeficijent raspodjеле oktanol/voda); ili - se supstancia i njeni glavni proizvodi razgradnje brzo raspadaju. <p>Za nano oblike, upotreba bilo kojeg fizičko-hemijskog svojstva (koeficijent razdvajanja oktanol-voda) kao razlog za odustajanje od studije treba da uključi odgovarajuće opravdanje važnosti za niski potencijal za adsorpciju.</p>

DIO C

1. Fizičko-hemijski podaci supstance proizvedene ili uvezene u količinama od 100 tona ili više

Fizičko-hemijska svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
1.1. Stabilnost u organskim rastvaračima i identitet relevantnih proizvoda razgradnje (potrebno je samo ako je stabilnost supstance kritična).	1.1. Ispitivanje se ne sprovodi kod neorganskih supstanci.
1.2. Konstanta disocijacije	1.2. Ispitivanje se ne sprovodi ako: - je supstancia hidrolitički nestabilna (vrijeme poluraspada ispod 12 sati) ili lako oksiduje u vodi; ili - ispitivanje nije moguće sprovesti iz naučnih razloga, ako analitička metoda nije dovoljno osjetljiva.
1.3. Viskoznost	

2. Toksikološki podaci

Toksikološka svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
	2.1. Ako je rezultat bilo kojeg genotoksikološkog ispitivanja in vitro iz Dijela A i B ovog priloga pozitivan, a rezultati in vivo ispitivanja nisu raspoloživi, sprovodi se odgovarajuće in vivo ispitivanje genotoksičnosti na somatskim ćelijama. Ako već postoji pozitivan rezultat in vivo ispitivanja na somatskim ćelijama, treba ispitati potencijal mutagenog efekta na polne ćelije na osnovu raspoloživih podataka, uključujući toksikokinetičke podatke. Ako se ne mogu izvesti jasni zaključci o mutagenom efektu na polne ćelije, sprovode se dodatna ispitivanja.
2.2. Toksičnost kod ponovljene primjene 2.2.1. Ispitivanje kratkotrajne toksičnosti kod ponovljene primjene (28 dana) na jednoj vrsti, mužjak i ženka, najprimjerenoj put primjene uzimajući u obzir vjerovatni put izlaganja ljudi, osim ako su te informacije već dostavljene u okviru zahtjeva iz Dijela B ili ako se sprovode ispitivanja u skladu sa tačkom 2.2.2. ovog dijela.	
2.2.2. Ispitivanje subhronične toksičnosti (90 dana) na jednoj vrsti, glodari, mužjak i ženka, najprimjerenoj put primjene uzimajući u obzir vjerovatni put izlaganja ljudi.	2.2.2. Ispitivanje subhronične toksičnosti (90 dana) se ne sprovodi ako: - je raspoloživa pouzdana studija kratkotrajne toksičnosti (28 dana) koja pokazuje toksične efekte sa teškim posljedicama u skladu sa kriterijumima prema kojima se supstance klasifikuju kao R48, gdje je primjenom odgovarajućeg faktora nesigurnosti utvrđeni NOAEL-28 dana moguće ekstrapolirati u NOAEL-90 dana za isti put izlaganja; ili

	<ul style="list-style-type: none"> - je raspoloživa pouzdana studija hronične toksičnosti, pod uslovom da je korišćena odgovarajuća vrsta i put primjene; ili - se supstanca trenutno raspada i nema dovoljno podataka o proizvodima raspadanja (kako za sistemske efekte tako i za efekte na mjestu unosa); ili - je supstanca nereaktivna, nerastvorljiva i ne može se udahnuti te nema dokaza o apsorpciji i ako 28-dnevnim "graničnim testom" nije utvrđena toksičnost. <p>Odgovarajući put primjene se bira prema sljedećim kriterijumima: Ispitivanje putem dermalne primjene sprovodi se ako:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) je vjerovatno dodir sa kožom tokom proizvodnje i/ili upotrebe; i 2) fizičko-hemijske osobine ukazuju na mogućnost značajne apsorpcije kroz kožu; i 3) ispunjen je jedan od uslova: <ul style="list-style-type: none"> - kod ispitivanja akutne dermalne toksičnosti utvrđeno je toksično djelovanje u manjim dozama nego kod ispitivanja oralne toksičnosti; ili - kod ispitivanja nadraživanja kože i/ili očiju opaženi su sistematski efekti ili drugi znakovi apsorpcije; ili - ispitivanja in vitro pokazuju značajnu apsorpciju kroz kožu; ili - kod struktурно povezanih supstanci potvrđena je značajna dermalna toksičnost ili prodiranje kroz kožu. <p>Ispitivanje inhalacionim putem primjene se sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je vjerovatno izlaganje ljudi udisanjem, uzimajući u obzir napon pare supstance i/ili mogućnost izlaganja aerosolima, česticama ili kapljicama inhalabilne veličine. <p>Za nano oblike se uzima u obzir toksikokinetika, uključujući period oporavka i, ako je potrebno, čišćenje pluća.</p> <p>Dodatačna ispitivanja sprovode se u sljedećim slučajevima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ako tokom 90-dnevног ispitivanja nije utvrđen NOAEL, osim ako NOAEL nije utvrđen zbog nepostojanja neželjenih toksičnih efekata; ili - u slučaju supstanci koje izazivaju zabrinutost (ozbiljne/teške posljedice); ili - ako postoje naznake određenog efekta, a raspoloživi podaci nijesu dovoljni za toksikološku karakterizaciju i/ili karakterizaciju rizika. U tom slučaju se sprovode posebna toksikološka ispitivanja za ispitivanje tih efekata (imunotoksičnost, neurotoksičnost); ili - ako postoje posebni razlozi za zabrinutost u pogledu izloženosti (upotrebom u proizvodima široke potrošnje dolazi do nivoa izloženosti koje približno odgovaraju dozama kod kojih se može očekivati toksično djelovanje na ljude).
2.3. Toksično po reprodukciju	<p>2.3. Ispitivanja se ne sprovode ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je poznato da je supstanca genotoksični kancerogen i sprovode se odgovarajuće mjere upravljanja rizikom; ili - je poznato da supstanca ima mutageni efekat na polne ćelije i sprovode se odgovarajuće mjere upravljanja rizikom; ili - supstanca ima slabu toksikološku aktivnost (na osnovu raspoloživih ispitivanja nema dokaza o toksičnosti) i ako se na osnovu toksikokinetičkih podataka može dokazati da na odgovarajućim putevima izlaganja ne dolazi do sistemske apsorpcije (koncentracije u plazmi/krvi su primjenom osjetljive metode ispod granice detekcije i supstanca i njeni metaboliti nijesu prisutni u urinu, žuči i izdahnutom vazduhu), a izloženosti ljudi nema ili ona nije značajna. <p>Ako je poznato da supstanca ima štetan efekat na plodnost te zadovoljava kriterijume prema kojima se supstance klasificuju kao toksične po reprodukciju 1A ili 1B kategorije, mogu izazvati neplodnost (H360F) i ako su raspoloživi podaci dovoljni za pouzdanu ocjenu rizika, ispitivanje se ne sprovodi za plodnost, ali se sprovodi ispitivanje za razvojnu toksičnost.</p> <p>Ako je poznato da supstanca izaziva razvojnu toksičnost te zadovoljava kriterijume prema kojima se supstance klasificuju kao toksične po reprodukciju 1A ili 1 B kategorije: Može naškoditi nerođenom djetetu (H360D) i ako su raspoloživi podaci dovoljni za pouzdanu ocjenu rizika, ispitivanje se ne sprovodi za razvojnu toksičnost. Sprovodi se ispitivanje efekata na plodnost.</p>
2.3.2. Ispitivanje prenatalne razvojne toksičnosti na jednoj vrsti, najprimjerjeniji put primjene uzimajući u obzir vjerovatni put izlaganja ljudi.	2.3.2. Ispitivanje se prvo sprovodi na jednoj vrsti. Ispitivanje na drugoj vrsti sprovodi se na ovom nivou ili kod sljedećeg količinskog praga koji se bazira na rezultatima prvog ispitivanja i svim ostalim relevantnim podacima koji su raspoloživi.
2.3.3. Ispitivanje toksičnosti po reprodukciju kroz dvije generacije, jedna vrsta, mužjak i ženka, najprimjerjeniji put primjene uzimajući u obzir vjerovatni put izlaganja ljudi, ako je 28-dnevno ili 90-dnevno ispitivanje pokazalo štetne efekte na reproduktivne organe ili tkiva.	2.3.3. Ispitivanje se prvo sprovodi na jednoj vrsti. Ispitivanje na drugoj vrsti sprovodi se na ovom nivou ili kod sljedećeg količinskog praga koji se bazira na rezultatima prvog ispitivanja i svim ostalim relevantnim podacima koji su raspoloživi.

<p>Ispitivanje toksičnosti po reprodukciju kroz jednu generaciju (u skladu sa metodama ispitivanja hemikalija ili OECD 443), osnovno ispitivanje (kohorte 1A i 1B bez produženja radi uključivanja generacije F2), jedna vrsta, najprijetniji put primjene uzimajući u obzir najvjeroatniji put izlaganja ljudi, ako dostupna ispitivanja toksičnosti uz primjenu ponovljenih doza (28- dnevno ili 90-dnevno ispitivanje, OECD 421 ili 422) ukazuju na štetne efekte na reproduktivne organe ili otkrivaju neki drugi razlog za zabrinutost povezan sa toksičnosti po reprodukciju.</p>	<p>Podnositelj zahtjeva za upis u registar predlaže ili Agencija može zatražiti ispitivanje toksičnosti po reprodukciju kroz jednu generaciju uz produženje kohorte 1B radi uključivanja generacije F2:</p> <p>(a)ako upotreba supstanci dovodi do značajne izloženosti potrošača ili profesionalnih korisnika, među ostalim uzimajući u obzir izloženost potrošača preko predmeta; i</p> <p>(b) ako je ispunjen neki od sljedećih uslova:</p> <ul style="list-style-type: none"> — supstanca u ispitivanjima mutagenosti somatskih ćelija in vivo pokazuje genotoksične efekte koji bi mogli dovesti do klasifikacije kao mutagen 2. kategorije, ili — postoje naznake da će interna doza supstanci i/ili njenih metabolita postići stabilno stanje u eksperimentalnim životinjama tek nakon produženog izlaganja, ili — na osnovu dostupnih ispitivanja in vivo ili pristupa koji ne uključuju eksperimente na životinjama postoje naznake za jedan ili više relevantnih načina djelovanja povezanih s endokrinom disruptijom. <p>Podnositelj zahtjeva za upis u registar može zatražiti ispitivanje toksičnosti po reprodukciju kroz jednu generaciju uključujući kohorte 2A/2B (razvojna neurotoksičnost) i/ili kohortu 3 (razvojna imunotoksičnost) ako postoje razlozi za posebnu zabrinutost u pogledu (razvojne) neurotoksičnosti ili (razvojne) imunotoksičnosti, opravдан nekim od sljedećih efekata:</p> <ul style="list-style-type: none"> — postojeće informacije o samoj supstanci potiču iz relevantnih dostupnih ispitivanja in vivo ili pristupa koji ne uključuju eksperimente na životinjama (anomalije središnjeg nervnog sistema, dokaz o štetnim efektima na nervni ili imunoški sistem u istraživanjima na odraslim životinjama ili životinjama izloženima toj supstanci prenatalno), ili —posebni mehanizmi/načini djelovanja supstanci povezani sa (razvojnom) neurotoksičnošću i/ili (razvojnom) imunotoksičnošću (inhibicija kolinesteraze ili relevantne promjene nivoa hormona štitne žlezde koje su povezane sa štetnim efektima), ili — postojeće informacije o efektima izazvanim supstancama koje su struktorno analogne supstanci koja se istražuje, što upućuje na takve efekte ili mehanizme/načine djelovanja. <p>Kako bi uklonio razlog za zabrinutost povezan s razvojnom toksičnošću, podnositelj zahtjeva za upis u registar umjesto kohorti 2A/2B (razvojna neurotoksičnost) i/ili kohorti 3 (razvojna imunotoksičnost) u okviru produženog ispitivanja reproduktivne toksičnosti kroz jednu generaciju može predložiti druga ispitivanja o razvojnoj neurotoksičnosti i/ili razvojnoj imunotoksičnosti.</p> <p>Ispitivanja reproduktivne toksičnosti kroz dvije generacije (B.35, OECD TG 416) koja su započela prije 30. septembra 2016 smatraju se odgovarajućim za razmatranje ovog standardnog zahtjeva obaveštavanja.</p> <p>Ispitivanje se sprovodi na jednoj vrsti. Može se razmotriti potreba za sprovođenjem ispitivanja na drugoj vrsti na ovoj ili sljedećoj tonaži, a odluka se bazira temeljiti na rezultatima prvog ispitivanja i svim drugim relevantnim i raspoloživim podacima.</p>
---	---

3. Ekotoksikološki podaci

Ekotoksikološka svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
<p>3.1. Toksičnost u vodi</p> <p>3.1.5. ispitivanje dugotrajne toksičnosti na beskičmenjacima (preferirana vrsta <i>Daphnia</i>): (ako podaci nijesu dostavljeni u okviru zahtjeva iz dijela A ovog priloga)</p> <p>3.1.6. ispitivanje dugotrajne toksičnosti za ribe (ako podaci nijesu dostavljeni u okviru zahtjeva iz dijela B ovog priloga). Ove informacije se pružaju za tačke 3.1.6.1., 3.1.6.2. ili 3.1.6.3. ovog dijela</p> <p>3.1.6.1. ispitivanje kratkotrajne toksičnosti na ribama u ranom životnom stadijumu (FELS)</p> <p>3.1.6.2. Ispitivanje kratkotrajne toksičnosti na ribama u stadijumu embriona i stadijuma sa žumancetnom kesom</p> <p>3.1.6.3. Ribe - test rasta na juvenilnim ribama</p>	<p>3.1. Ispitivanje se sprovodi kod dugotrajne toksičnosti ako procjena bezbjednosti hemikalije ukazuje na potrebu za dodatnim ispitivanjem efekata na vodene organizme. Izbor ispitivanja zavisi od procjene bezbjednosti hemikalije.</p>
<p>3.2.Razgradljivost</p> <p>3.2.1. Biološka</p> <p>3.2.1.2. Simulaciono ispitivanje potpune razgradljivosti u površinskoj vodi</p>	<p>3.2. Dodatno ispitivanje sprovodi se kod biološke razgradljivosti ako procjena bezbjednosti hemikalije ukazuje na potrebu za dodatnim ispitivanjem razgradljivosti supstance i njenih proizvoda razgradnje. Izbor ispitivanja zavisi od rezultata procjene bezbjednosti hemikalije i uključuje simulaciono ispitivanje u odgovarajućoj sredini (voda, sediment ili zemljište).</p> <p>3.2.1.2. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> -je supstanca izrazito nerastvorna u vodi ili - je supstanca biorazgradljiva. <p>Kod nano oblika se ne može odustati od istraživanja na osnovu velike nerastvorljivosti u vodi.</p>
<p>3.2.1.3. Simulaciono ispitivanje razgradnje u zemljištu (za supstance koje imaju visok potencijal apsorpcije za zemljište)</p>	<p>3.2.1.3. Ispitivanje se ne sprovodi ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je supstanca biorazgradljiva - nije vjerovatna direktna i indirektna izloženost zemljišta.

3.2.1.4. Simulaciono ispitivanje razgradnje u sedimentu (za supstance koje imaju visok potencijal apsorpcije za sediment) 3.2.3. Podaci o proizvodima razgradnje	3.2.1.4. Ispitivanje se ne sprovodi ako: - je supstanca biorazgradljiva ili - nije vjerovatna direktna i indirektna izloženost sedimentu 3.2.3. Osim ako je supstanca biorazgradljiva.
3.2. Sudbina i ponašanje u životnoj sredini 3.3.2. Bioakumulacija u vodenim vrstama, po mogućnosti ribama	3.3.2. Ispitivanje se ne sprovodi ako: - supstanca ima nizak bioakumulacioni potencijal ($\text{Log K}_{\text{ow}} \leq 3$) i/ili nizak potencijal prolaska kroz biološke membrane ili - nije vjerovatna direktna i indirektna izloženost vodenog segmenta. Za nano oblike, upotreba bilo kojeg fizičko-hemijskog svojstva (koeficijent razdvajanja oktanol vode, brzina rastvaranja, disperziona stabilnost) kao razlog za odustajanje od studije uključuje adekvatno obrazloženje njene važnosti za mali potencijal bioakumulacije ili malo vjerovatno direktno i indirektno izlaganje vodene komore.
3.3.3. Dodatne informacije o apsorpciji/desorpciji u zavisnosti od rezultata ispitivanja koje se zahtijeva u dijelu B ovog priloga	3.3.3. Ispitivanje se ne sprovodi ako: - se na osnovu fizičko hemijskih svojstava očekuje nizak apsorpcioni potencijal supstance (supstanca ima nizak koeficijent raspodjele n-oktanol/voda) ili - se supstanca i njeni proizvodi razgradnje brzo raspadaju. Za nano oblike, upotreba bilo kojeg fizičko-hemijskog svojstva (Koeficijent razdvajanja oktanol vode, brzina rastvaranja, stabilnost disperzije) kao razlog za odustajanje od studije uključuje adekvatno opravdanje njene relevantnosti za mali potencijal adsorpcije.
3.4. Efekti na kopnene organizme	3.4. Ispitivanja se ne sprovode ako direktna i indirektna izloženost dijela zemljišta nije vjerovatna. Ako podaci o toksičnosti za kopnene organizme nijesu raspoloživi, opasnost za kopnene organizme se ocjenjuje metodom ravnotežne raspodjele. Izbor ispitivanja zavisi od rezultata procjene bezbjednosti hemikalije. U slučaju supstance sa visokim potencijalom apsorpcije na zemljište i vrlo perzistentnih supstanci, sprovodi se ispitivanje dugotrajne toksičnosti umjesto kratkotrajne.
3.4.1. Kratkotrajna toksičnost za beskičmenjake 3.4.2. Efekti na mikroorganizme iz zemljišta 3.4.3. Kratkotrajna toksičnost za biljke	-

DIO D
SUPSTANCE PROIZVEDENE ILI UVEZENE U KOLIČINAMA OD 1.000 TONA ILI VIŠE

3. Toksikološki podaci

Toksikološka svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
-	2.4. Ako je rezultat bilo kojeg genotoksikološkog ispitivanja in vitro iz Dijela A i B pozitivan, sprovodi se drugo in vivo ispitivanje na somatskim ćelijama, zavisno od kvaliteta i relevantnosti svih raspoloživih podataka. Ako već postoji pozitivan rezultat in vivo ispitivanja na somatskim ćelijama, ispituje se potencijal mutagenog efekta na polne ćelije na osnovu svih raspoloživih podataka, uključujući toksikokinetičke podatke. Ako se ne mogu izvesti jasni zaključci o mutagenom efektu na polne ćelije, sprovode se dodatna ispitivanja.
-	2.6.3. Ispitivanje dugotrajne toksičnosti sprovodi se kod ponovljene primjene (≥ 12 mjeseci), ako učestalost i trajanje izlaganja ljudi ukazuje na potrebu za dugotrajnjim ispitivanjem i ispunjen je jedan od sljedećih uslova: - tokom 28-dnevног ili 90-dnevног ispitivanja uočeni su posebno zabrinjavajući toksični efekti s ozbiljnim ili teškim posljedicama, a raspoloživi podaci nijesu dovoljni za toksikološku ocjenu ili karakterizaciju rizika; ili - tokom 28-dnevног ili 90-dnevног ispitivanja nijesu otkriveni efekti uočeni kod supstanci koja pokazuje jasnu srodnost u molekulskoj strukturi sa supstancom koja se istražuje; ili - supstanca ima opasnu osobinu koja se ne može otkriti 90-dnevним ispitivanjem. Ako su nano oblici obuhvaćeni upisom u registar, uzimaju se u obzir fizičko-hemijske karakteristike, naročito veličina čestica, oblik i drugi morfološki parametri, funkcionalizacija površine i površina, kao i molekularna struktura prilikom utvrđivanja da li je ispunjen jedan od gornjih uslova.
-	2.6.4. Dodatna ispitivanja sprovode se u sljedećim slučajevima: - u slučaju supstanci koje izazivaju zabrinutost (ozbiljne/teške posljedice); ili - ako postoje naznake određenog efekta, a raspoloživi podaci nijesu dovoljni za toksikološku ocjenu i/ili karakterizaciju rizika. U tom slučaju sprovode se posebna toksikološka ispitivanja efekata (imunotoksičnost, neurotoksičnost); ili - ako postoje posebni razlozi za zabrinutost u pogledu izloženosti (upotrebom u potrošačkim proizvodima dolazi do nivoa izloženosti koje približno odgovaraju dozama kod kojih je uočena toksičnost).
2.7. Toksično po reprodukciju	2.7. Ispitivanje se ne sprovodi ako: - je poznato da je supstanca genotksični kancerogen i sprovode se odgovarajuće mjere upravljanja rizikom; ili

	<ul style="list-style-type: none"> - je poznato da supstanca ima mutageni efekat na polne ćelije i sprovode se odgovarajuće mjere upravljanja rizikom; ili - supstanca ima slabu toksikološku aktivnost (na osnovu raspoloživih ispitivanja nema dokaza o toksičnosti) i ako se na osnovu toksikokinetičkih podataka može dokazati da na odgovarajućim putevima izlaganja ne dolazi do sistemske apsorpcije (koncentracije u plazmi/krv su primjenom osjetljive metode ispod granice detekcije i supstanca i njeni metaboliti nijesu prisutni u urinu, žući i izdahnutom vazduhu), a izloženosti ljudi nema ili ona nije značajna. <p>Ako je poznato da supstanca ima štetan efekat na plodnost i zadovoljava kriterijume prema kojima se supstance klasificuju kao toksične po reprodukciju 1.A ili 1.B kategorije: Može štetno djelovati na plodnost (H360F) i ako su raspoloživi podaci dovoljni za pouzdanu ocjenu rizika, dodatno ispitivanje za plodnost se ne sprovodi, ali se sprovodi ispitivanje za razvojnu toksičnost.</p> <p>Ako je poznato da supstanca izaziva razvojnu toksičnost i zadovoljava kriterijume prema kojima se supstance klasificuju kao toksične po reprodukciju 1.A ili 1.B kategorije: Može naškoditi nerodenom djetu (H360D) i ako su raspoloživi podaci dovoljni za pouzdanu ocjenu rizika, dodatno ispitivanje za razvojnu toksičnost se ne sprovodi, ali se sprovodi ispitivanje efekata na plodnost.</p>
2.7.2. Ispitivanje razvojne toksičnosti na jednoj vrsti, najprimjereni put primjene uzimajući u obzir vjerovatni put izlaganja ljudi (OECD 414).	<ul style="list-style-type: none"> -
Ispitivanje toksičnosti po reprodukciju kroz jednu generaciju (u skladu sa metodama ispitivanj hemikalija ili OECD 443), osnovno ispitivanje (kohorte 1A i 1B bez produženja radi uključivanja generacije F2), jedna vrsta, najprimjereni put primjene uzimajući u obzir najvjerovatniji put izlaganja ljudi, osim ako su te informacije već dostavljene u okviru zahtjeva iz Dijela C ovog priloga	<p>Podnositelac zahtjeva za upis u registar predlaže ili Agencija može zatražiti ispitivanje toksičnosti po reprodukciju kroz jednu generaciju uz produženje kohorte 1B radi uključivanja generacije F2:</p> <p>(a)ako upotreba supstanci dovodi do značajne izloženosti potrošača ili profesionalnih korisnika, među ostalim uzimajući u obzir izloženost potrošača preko predmeta; i</p> <p>(b) ako je ispunjen neki od sljedećih uslova:</p> <ul style="list-style-type: none"> — supstanca u ispitivanjima mutagenosti somatskih ćelija in vivo pokazuje genotoksične efekte koji bi mogli dovesti do klasifikacije kao mutagen 2. kategorije, ili — postoje naznake da će interna doza supstanci i/ili njenih metabolita postići stabilno stanje u eksperimentalnim životinjama tek nakon produženog izlaganja, ili — na osnovu dostupnih ispitivanja in vivo ili pristupa koji ne uključuju eksperimente na životinjama postoje naznake za jedan ili više relevantnih načina djelovanja povezanih s endokrinom disruptcijom. <p>Podnositelac zahtjeva za upis u registar predlaže ili Agencija može zatražiti ispitivanje toksičnosti po reprodukciju kroz jednu generaciju uključujući kohorte 2A/2B (razvojna neurotoksičnost) i/ili kohortu 3 (razvojna imunotoksičnost) ako postoje razlozi za posebnu zabrinutost u pogledu (razvojne) neurotoksičnosti ili (razvojne) imunotoksičnosti, opravдан nekim od sljedećih efekata:</p> <ul style="list-style-type: none"> — postojeće informacije o samoj supstanci potiču iz relevantnih dostupnih ispitivanja in vivo ili pristupa koji ne uključuju eksperimente na životinjama (anomalije središnjeg nervnog sistema, dokaz o štetnim efektima na nervni ili imunološki sistem u istraživanjima na odraslim životinjama ili životinjama izloženima toj supstanci prenatalno), ili — posebni mehanizmi/načini djelovanja supstanci povezani s (razvojnom) neurotoksičnošću i/ili (razvojnom) imunotoksičnošću (inhibicija kolinesteraze ili relevantne promjene nivoa hormona štitne žlijezde koje su povezane sa štetnim efektima), ili — postojeće informacije o efektima izazvanih supstancama koje su struktorno analogne supstanci koja se istražuje, što upućuje na takve efekte ili mehanizme/načine djelovanja. <p>Kako bi uklonio razlog za zabrinutost povezan s razvojnom toksičnošću, podnositelac zahtjeva za upis u registar umjesto kohorti 2A/2B (razvojna neurotoksičnost) i/ili kohorte 3 (razvojna imunotoksičnost) u okviru produženog ispitivanja reproduktivne toksičnosti kroz jednu generaciju može predložiti druga ispitivanja o razvojnoj neurotoksičnosti i/ili razvojnoj imunotoksičnosti.</p> <p>Ispitivanja reproduktivne toksičnosti kroz dvije generacije (B.35, OECD TG 416) koja su započela prije 30. septembra 2016 smatraju se odgovarajućim za razmatranje ovog standardnog zahtjeva obavještavanja.</p>
2.9.1. Ispitivanje karcinogenosti	<p>2.9.1. Ispitivanje karcinogenosti sprovodi se ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - supstanca ima široku disperzivnu primjenu ili postoje dokazi o učestalom ili dugotrajnom izlaganju ljudi; i - je supstanca klasifikovana kao mutagen 2. Kategorije na ćelije ili ako ispitivanja toksičnosti kod ponovljene primjene pokazuju da supstanca izaziva hiperplaziju i/ili preneoplastične lezije. <p>Ako je supstanca klasifikovana kao mutagena 1A ili 1B kategorije, postoji genotoksični mehanizam za karcinogenost. U tom slučaju sprovodi se ispitivanje za karcinogenost.</p>

4. Ekotoksikološki podaci

Ekotoksikološka svojstva	Odstupanje u pogledu ispitivanja supstanci
3.2. Razgradljivost	3.2. Dodatno ispitivanje biološke razgradljivosti sprovodi se ako ocjena hemijske bezbjednosti ukazuje na potrebu za dodatnim ispitivanjem razgradivosti supstance i njenih proizvoda razgradnje. Izbor ispitivanja zavisi od rezultata ocjene hemijske bezbjednosti i uključuje simulaciono ispitivanje u odgovarajućoj sredini (voda, sediment ili zemljište).
3.2.1. Biološka	
3.3. Sudbina i ponašanje u životnoj sredini.	
3.3.4. Dodatne informacije o sudbini i ponašanju supstance i/ili proizvoda razgradnje u životnoj sredini.	

	3.3.4. Dodatno ispitivanje sprovodi se ako ocjena hemijske bezbjednosti ukazuje na potrebu za dodatnim ispitivanjem sudsbine i ponašanja supstance u životnoj sredini. Izbor ispitivanja zavisi od rezultata ocjene hemijske bezbjednosti.
3.4. Efekti na kopnene organizme	3.4. Ispitivanje dugotrajne toksičnosti sprovodi se ako rezultati hemijske bezbjednosti ukazuju na potrebu za dodatnim ispitivanjem efekata supstance i/ili proizvoda razgradnje na kopnene organizme. Izbor ispitivanja zavisi od rezultata ocjene hemijske bezbjednosti. Ova ispitivanja se ne sprovode ako direktna i indirektna izloženost segmenta zemljišta nije vjerovatna.
3.4.4. Ispitivanje dugotrajne toksičnosti na beskičmenjacima, osim ako su podaci već dostavljeni u okviru zahtjeva iz Dijela C ovog priloga 3.4.6. Ispitivanje dugotrajne toksičnosti na biljkama, osim ako su podaci već dostavljeni u okviru zahtjeva iz Dijela C ovog priloga	-
3.5.1. Dugotrajna toksičnost za organizme koji žive u sedimentu.	3.5.1. Ispitivanje dugotrajne toksičnosti sprovodi se ako rezultati ocjene hemijske bezbjednosti ukazuju na potrebu za dodatnim ispitivanjem efekata supstance i/ili relevantnih proizvoda razgradnje na organizme koji žive u sedimentu. Izbor ispitivanja zavisi od rezultata ocjene hemijske bezbjednosti.
3.6.1. Dugotrajno ili toksično po reprodukciju za ptice.	3.6.1. Ispitivanje se ne sprovodi ako postoji dovoljno podataka o ispitivanjima izvršenim na sisarima.

Dio E

OGRAĐIVANJE NOVIH ISPITIVANJA RADI DOBIJANJA FIZIČKO-HEMIJSKIH, TOKSIKOLOŠKIH I EKOTOKSIKOLOŠKIH PODATAKA ZA SUPSTANCE

Ispitivanje nije naučno neophodno

1.1. Upotreba postojećih podataka

1.1.1. Podaci o fizičko-hemijskim svojstvima iz eksperimenata koji nijesu realizovani u skladu sa dobrom laboratorijskom praksom ili ispitnim metodama. Podaci su isti kao podaci dobijeni putem ispitivanja odgovarajućim metodama pod uslovom da:

- 1) su podaci dovoljni za klasifikaciju i označavanje i/ili procjenu rizika;
- 2) je dostavljeno dovoljno dokumentacije za procjenu potrebe istraživanja;
- 3) se podaci koriste za krajnju tačku koja se ispituje i istraživanje se sprovodi uz prihvatljiv nivo obezbjedivanja kvaliteta.

1.1.2. Podaci o svojstvima koja utiču na zdravlje ljudi i životnu sredinu iz eksperimenata koji nisu izvedeni u skladu s dobrom laboratorijskom praksom ili ispitnim metodama. Podaci su isti kao podaci dobijeni putem ispitivanja odgovarajućim metodama pod uslovom da je:

- 1) dovoljna i pouzdana pokrivenost ključnih parametara čije je ispitivanje predviđeno u odgovarajućim ispitnim metodama;
- 2) trajanje izlaganja slično ili duže nego kod odgovarajućih ispitnih metoda, ako je trajanje izlaganja relevantni parametar;
- 3) dostavljena dovoljna i pouzdana dokumentacija o istraživanju.

1.1.3. Postojeći podaci dobijeni na ljudima

Uzimaju se u obzir postojeći podaci dobijeni na ljudima, kao što su epidemiološke studije o izloženim populacijama, podaci o slučajnoj ili profesionalnoj izloženosti i kliničke studije. Uverljivost podataka o određenom efektu na zdravlje ljudi zavisi, između ostalog, od vrste analize i obuhvaćenim parametrima, o jačini i specifičnosti odgovora i, prema tome, predvidljivosti efekta. Adekvatnost podataka procjenjuje se na osnovu sljedećih kriterijuma:

- 1) pravilan izbor i karakterizacija izloženih i kontrolnih grupa;
- 2) odgovarajuća karakterizacija izloženosti;
- 3) dovoljno dug period praćenja koji omogućava utvrđivanje mogućih pojava bolesti;
- 4) odgovarajuća metoda posmatranja efekta;
- 5) uzimanje u obzir zbuњujućih efekata; i
- 6) statistička pouzdanost koja je potrebna da se opravda zaključak.

Ako su prilikom zahtjeva za upis u registar obuhvaćeni nano oblici, navedeni pristup primjenjuje se posebno na nano oblike.

1.2. Dokazi

Informacije iz više nezavisnih izvora na osnovu kojih se može zaključiti da supstanca ima ili nema određeno opasno svojstvo predstavlja dokaz i ako informacije iz svakog od tih izvora posebno nijesu dovoljne da potkrijepi takav zaključak.

Informacije na osnovu kojih se može zaključiti da supstanca ima ili nema određeno opasno svojstvo mogu imati dovoljnu dokaznu snagu i ako su dobijene upotrebom novih ispitnih metoda koje još nisu uključene u ispitne metode.

Ako informacije koje ukazuju na prisutnost ili odsutnost određenog opasnog svojstva predstavljaju dokaz: odustaje se od daljih ispitivanja tog svojstva na kičmenjacima i može se odustati od daljih ispitivanja u kojima ne učestvuju kičmenjaci.

Ako su prilikom zahtjeva za upis u registar obuhvaćeni nano oblici, navedeni pristup primjenjuje se posebno na nano oblike.

1.3. Kvalitativni ili kvantitativni odnos strukture i djelovanja ((Q)SAR)

Rezultati dobijeni iz modela kvalitativnog ili kvantitativnog odnosa strukture i djelovanja ((Q)SAR) mogu ukazati na prisutnost ili odsutnost određenog opasnog svojstva. Rezultati (Q)SAR-ova mogu se upotrebljavati umjesto ispitivanja ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) rezultati su dobijeni na osnovu naučno zasnovanog modela (Q)SAR,
- 2) supstanca spada u područje primjene modela (Q)SAR,
- 3) rezultati su dovoljni za klasifikaciju i označavanje i/ili procjenu rizika, i
- 4) dostavljena je odgovarajuća i pouzdana dokumentacija o primijenjenoj metodi.

Ako su prilikom zahtjeva za upis u registar obuhvaćeni nano oblici, navedeni pristup primjenjuje se posebno na nano oblike.

1.4. In vitro metode

Rezultati dobijeni adekvatnim in vitro metodama mogu ukazati na prisutnost određenog opasnog svojstva ili mogu biti važni za procjenu. U zavisnosti od potencijalnog rizika i količinskog praga, za potvrdu rezultata je potrebno bez odlaganja sprovesti ispitivanje.

Ako rezultati dobijeni primjenom in vitro metoda ne ukazuju na prisutnost određenog opasnog svojstva, na odgovarajućem nivou se sprovodi relevantno ispitivanje kako bi se potvrdio negativni rezultat pod uslovom da:

- 1) su rezultati dobijeni in vitro metodom čija je naučna zasnovanost potvrđena validacionom studijom, u skladu s međunarodno dogovorenim načelima validacije;
- 2) su rezultati dovoljni za klasifikaciju i označavanje i/ili procjenu rizika; i
- 3) je dostavljena odgovarajuća dokumentacija o primijenjenoj metodi.

1.5. Grupisanje supstanci i analogni pristup

Supstance za koje se na osnovu strukturne sličnosti može očekivati da su im fizičko-hemijska, toksikološka i ekotoksikološka svojstva slična ili odgovaraju određenom obrascu smatraju se grupom ili „kategorijom”. Prepostavka za primjenu grupnog pristupa je da se fizičko-hemijska svojstva, efekti na zdravlje ljudi i životnu sredinu odnosno sudbina u životnoj sredini odredene supstance iz grupe supstanci mogu predviđjeti interpolacijom iz podataka za jednu ili više referentnih supstanci iz te grupe (analogni pristup). U tom slučaju nije potrebno ispitati svaku supstancu za svaku krajnju tačku. Ako su prilikom podnošenja zahtjeva za upis u registar obuhvaćeni nano oblici, navedeni pristup primjenjuje se posebno na nano oblike.

Kad je potrebno grupisati različite nano oblike iste supstance, sličnost molekularne strukture sama ne može biti osnov za primjenu navedenog pristupa.

Ako se nano oblici obuhvaćeni registracijom grapišu ili svrstaju u „kategoriju” s drugim oblicima supstance koji su obuhvaćeni istom registracijom, uključujući i druge nano oblike, obaveze se primjenjuju na isti način.

Sličnosti se mogu bazirati na:

- 1) zajedničkoj funkcionalnoj grupi;
- 2) zajedničkim prekursorima i/ili vjerovatnoći zajedničkih proizvoda raspada u fizičkim ili biološkim procesima, pri čemu nastaju struktorno slične hemikalije; ili
- 3) ustaljenom obrascu promjene jačine svojstava unutar kategorije.

Ako se primjenjuje grupni pristup, supstance se klasificuju i označavaju u skladu s time.

U svakom slučaju rezultati bi trebali:

- 1) biti dovoljni za klasifikaciju i označavanje i/ili procjenu rizika,
- 2) obezbijediti dovoljnu i pouzdanu pokrivenost ključnih parametara iz odgovarajućih ispitnih metoda ili dug period izlaganja nego kod odgovarajućih ispitnih metoda, ako je trajanje izlaganja relevantni parametar, i
- 3) dostavlja se pouzdana dokumentacija o primijenjenoj metodi.

Ispitivanje nije moguće iz tehničkih razloga

Ispitivanje za određenu krajnju tačku može se izostaviti ako zbog svojstava supstanci ispitivanje nije tehnički moguće –ako je supstanca lako isparljiva, izrazito reaktivna ili nestabilna, ako postoji opasnost od požara ili eksplozije u dodiru s vodom ili ako nije moguće radioaktivno obilježavanje potrebno kod pojedinih ispitivanja. Uvijek treba poštovati smjernice navedene u ispitnim metodama u pogledu tehničkih ograničenja odredene metode.

Ispitivanje uslovljeno izlaganjem, posebno prilagođeno pojedinoj supstanci

1) Ispitivanje se može izostaviti ako je u okviru Izvještaja o hemijskoj bezbjednosti izrađen jedan ili više scenarija izloženosti.

2) U slučaju izostavljanje ispitivanja dostavljaju se obrazloženje i dokumentacija. Obrazloženje se bazira na detaljnoj i strogoj ocjeni izloženosti i u skladu sa sljedećim kriterijumima:

a) proizvođač ili uvoznik dokazuje i dokumentuje da su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) rezultati ocjene izloženosti koji obuhvataju sva relevantna izlaganja u cijelom životnom ciklusu supstance dokazuju da ni u jednom scenaru proizvodnje i utvrđenim primjenama, izloženosti nema ili je u svima beznačajna;
- 2) nivo izloženosti bez efekta (DNEL) ili predviđena koncentracija bez efekta (PNEC) mogu se zaključiti iz rezultata dostupnih istraživanja za supstancom, s tim da se uzme u obzir povećana nesigurnost zbog izostanka zahtjeva za dostavljanje obavještenja jesu li vrijednosti DNEL ili PNEC relevantne i adekvatne kako za izostanak zahtjeva za dostavljanje obavještenja tako i u svrhu ocjene rizika;
- 3) poređenje vrijednosti DNEL ili PNEC s rezultatima ocjene izloženosti ukazuje da je izloženost uvijek prilično ispod vrijednosti DNEL ili PNEC;

b) ako supstanca nije ugrađena u proizvod, proizvođač ili uvoznik dokazuju za sve relevantne scenarije da tokom cijelog životnog ciklusa supstance važe strogo kontrolisani uslovi;

c) ako je supstanca ugrađena u proizvod u čijoj matrici ostaje trajno ili je tehničkim sredstvima onemogućeno njenoslobadanje, dokazano je da su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) tokom životnog ciklusa supstance ne dolazi do ispuštanja supstance;
- 2) vjerovatnoća da radnici ili šira javnost ili životna sredina budu izloženi supstanci u normalnim ili razumno predvidljivim uslovima upotrebe zanemarljiva je; i
- 3) sa supstancicom se rukuje u skladu s uslovima utvrđenim tokom svih faza izrade i proizvodnje uključujući zbrinjavanje otpada.

3.3. Informacije o posebnim uslovima upotrebe treba proslijediti kroz lanac snabdjevanja.

1224.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se ukidaju odredbe člana 4.: al. 6. i 7., u dijelu koji glasi: „i magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“, i alineja 9., u dijelu koji glasi: „i magistralni i regionalni put u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“, člana 15. stav 1., člana 18. stav 1. alineja 1., člana 19. stav 1. tačka a) al. 1. i 2., tačka b) al. 1. i 2., člana 20. stav 1., u dijelu koji glasi: „i magistralnom i regionalnom putu u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“, člana 21. stav 1., u dijelu koji glasi: „magistralnom i regionalnom putu (u granicama DUP-a) i“, člana 23. stav 1. al. 1. i 2. i člana 24. stav 1. alineja 1. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, br. 32/11., 26/13., 33/14., 4/15., 10/15., 37/16., 48/16. i 19/17.), koju je donijela Skupština opštine Mojkovac i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke i Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 29/19.), koju je donijela Skupština opštine Mojkovac i prestaje da važi danom objavljivanja ove odluke.

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjedavajuća sudija Desanka Lopičić i sudije - Dragoljub Drašković, Milorad Gogić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. i stav 2, člana 150. stav 3. Ustava Crne Gore, člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom суду Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15.), na sjednici od 30. juna 2020. godine, donio je

O D L U K U

I UKIDAJU SE:

11. Odredbe člana 4.: al. 6. i 7., u dijelu koji glasi: „i magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“, i alineja 9., u dijelu koji glasi: „i magistralni i regionalni put u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“, člana 15. stav 1., člana 18. stav 1. alineja 1., člana 19. stav 1. tačka a) al. 1. i 2., tačka b) al. 1. i 2., člana 20. stav 1., u dijelu koji glasi: „i magistralnom i regionalnom putu u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“, člana 21. stav 1., u dijelu koji glasi: „magistralnom i regionalnom putu (u granicama DUP-a) i“, člana 23. stav 1. al. 1. i 2. i člana 24. stav 1. alineja 1. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, br. 32/11., 26/13., 33/14., 4/15., 10/15., 37/16., 48/16. i 19/17.), koju je donijela Skupština opštine Mojkovac i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke.

12. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 29/19.), koju je donijela Skupština opštine Mojkovac i prestaje da važi danom objavljivanja ove odluke.

II Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i na način na koji su Odluke objavljene.

O b r a z l o ž e n j e

11. Ustavni sud je, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, Rješenjem U-II br. 12/18 i 42/18, po inicijativi Telekoma A.D. Podgorica i „Crnogorskog elektrodistributivnog sistema“ D.o.o. Podgorica, pokrenuo postupak za ocjenu ostavnosti i zakonitosti osporenih odredaba iz tačke I1. izreke ove odluke .

1.1. Navedenim Rješenjem, Ustavni sud je, saglasno odredbama člana 150. stav 3. Ustava, člana 55. alineja 2., člana 59. i člana 61. Zakona o Ustavnom суду, bez sprovođenja prethodnog postupka, sâm pokrenuo postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti Odluke iz tačke I2. izreke ove odluke.

2. U odgovoru Skupštine opštine Mojkovac na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka navedeno je: da se na dijelu magistralnog i regionalnog puta u naseljima nalaze gradske ulice, koje se u određenim djelovima se poklapaju sa magistralnim i regionalnim putevima; da Skupština opštine ima pravo utvrđivanja i naplate naknade za natpise postavljene na zemljištu u zoni zahvata DUP-a, pa i za gradske ulice u opštini Mojkovac i da Odlukom o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 29/19.) nije proširen pravni osnov, nijesu uvedene nove naknade i nije mijenjana visina postojećih naknada za koje je dobijena saglasnost Vlade Crne Gore, broj 03-9646/3, od 6. oktobra 2011. godine.

2.1. Crnogorski Telekom AD Podgorica, koji je jedan od podnositaca inicijative, dostavio je Ustavnom суду akt bro 07-4045, od 11. marta 2020. godine, navodeći da je Ustavni sud u Rješenju U-II 12/18., i 42/18., od 26. decembra 2019. godine, propustio da ocijeni ustavnost i zakonitost odredbe člana 20. Odluke iz tačke I1. izreke i da se ne slaže sa stavovima Ustavnog suda sadržanim u dijelu iz tačke II1. Rješenja, koji se odnose na ocjenu odredaba člana 25. iste Odluke.

3. Osporenim odredbama Odluke (tačka I1. izreke) propisano je¹:

“Član 4 . al. 6.,7. i 9.

Naknada za korišćenje opštinskih i nekategorisanih puteva utvrđuje se:

- za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova i drugih vodova i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti na i pored opštinskih i nekategorisanih puteva **i magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju po m korišćenog putnog zemljišta**

- godišnje naknade za cjevovode, vodovode, kanalizacije, električne, telefonske i telegrafske vodove i druge vodove i slično ugrađene na i pored opštinskih i nekategorisanih puteva **i magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju po m korišćenog putnog zemljišta**

- za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta koji za pristup koriste Opštinski i nekategorisani put **i magistralni i regionalni put u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju** utvrđuje se godišnja naknada zavisno od djelatnosti koja se obavlja i kategorije puta koji se koristi.

Član 15. stav 1.

Visina naknade za natpise postavljene na zemljištu pored magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a iznosi za natpise:

1) do 5 m ²	
- za komercijalno-tržišne	120,00 €/m ²
- za komercijalno-individualne	75,00 €/m ²
- za komercijalno-informativne	60,00 €/m ²
2) od 5,10 m ² do 10 m ²	
- za komercijalno-tržišne	100,00 €/m ²
- za komercijalno-individualne	60,00 €/m ²
- za komercijalno-informativne	50,00 €/m ²
3) od 10,10 m ² do 20 m ²	
- za komercijalno-tržišne	80,00 €/m ²
- za komercijalno-individualne	50,00 €/m ²
- za komercijalno-informativne	40,00 €/m ²
4) preko 20 m ²	

¹ Radi bolje preglednosti, odredbe Odluke citirane su u cijelini, a djelovi za koje je pokrenut postupak ocjene ustavnosti i zakonitosti označene su (bold) crnom bojom.

- za komercijalno-tržišne	70,00 €/m²
- za komercijalno-individualne	45,00 €/m²
- za komercijalno-informativne	40,00 €/m²

Član 18.stav 1. alineja 1.

Visina godišnje naknade za zakup odnosno za korišćenje određenih djelova putnog zemljišta iznosi za:

- magistralne puteve u zoni zahvata DUP-a	4,00 €/m²
--	-----------------------------

Član 19.stav 1. tačka a) al.1. i 2.i tačka b) al.1. i 2.

Visina naknade za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih, telegrafskih i drugih vodova i infrastructure drugih sličnih djelatnosti uvodi se u iznosu u €/m korišćenog putnog zemljišta i iznosi:

a) u trupu puta:

- za magistralni put u zoni zahvata DUP-a	5,50 €/m
- za regionalni put u zoni zahvata DUP-a	2,80 €/m

b) van trupa puta:

- za magistralni put u zoni zahvata DUP-a	1,50 €/m
- za regionalni put u zoni zahvata DUP-a	0,80 €/m

Član 20.

Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, elektro energetskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme, objekata i infrastructure drugih sličnih djelatnosti na opštinskim i nekategorisanim putevima i **magistralnom i regionalnom putu u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju** utvrđuje se u iznosu od 2.500,00 € po uređaju (opremi, objektu) i plaća se jednokratno prilikom izdavanja odobrenja.

Godišnja naknada za uređaje iz stava 1. ovog člana iznosi 900,00 €.

Član 21.

Pravna lica plaćaju godišnju naknadu za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske, telegrafske vodove i infrastructure drugih sličnih djelatnosti ugrađene **na magistralnom i regionalnom putu (u granicama DUP-a)** i opštinskom putu 15% od iznosa navedenih u članu 19 ove Odluke.

Naknada se plaća godišnje do 20.01. tekuće godine za tu godinu, odnosno srazmjerno vremenu korišćenja u godini kada je korišćenje počelo.

Član 23. stav 1. al.1. i 2.

Visina godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta (djelatnost trgovina, ugostiteljstvo i turizam i druge djelatnosti koje nijesu obuhvaćene članom 24 i 25 Odluke), određuje se u zavisnosti od kategorije puta pored kojeg se komercijalna djelatnost obavlja i vrste komercijalne djelatnosti koju korisnik ili vlasnik zemljišta uz put obavlja u objektu i iznosi na:

- magistralnim putevima u zoni zahvata DUP-a: za benzinske i plinske stanice 2.800,00 €; hotele i motele 900,00 €; za restorane i druge komercijalne objekte površine do 50 m² 200,00 €; za restorane i druge komercijalne objekte površine preko 50 m² 500,00 €.

- regionalnim putevima u zoni zahvata DUP-a: za benzinske i plinske stanice 1.800,00 €; hotele i motele 700,00 €; za restorane i druge komercijalne objekte površine do 50 m² 160,00 €; za restorane i druge komercijalne objekte površine preko 50 m² 400,00 €

Član 24. stav 1. alineja 1.

Visina godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta (proizvodna djelatnost metaloprerada, drvoprerada i dr.), magacinskim prostorima, i komercijalnim objektima otvorenog tipa namijenjenih za proizvodnju, skladištenje i prodaju određenih vrsta roba, iznosi za:

- magistralne i regionalne puteve u zoni zahvata DUP-a 2,00€/m² površine komercijalnog objekta.

Član 25.

Visina godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekata (djelatnost elektronskih komunikacija: elektronska komunikaciona infrastruktura, uređaji i oprema, prenosni i emisioni kapaciteti i oprema; elektroprivredni objekti i oprema; i proizvodni objekti) koji za pristup tim objektima koriste lokalni i nekategorisani put utvrđuje se u iznosu od 3 €/m za lokalni put i 1,5 €/m za nekategorisani put.

Naknada se plaća godišnje do 20. januara tekuće godine za tu godinu, odnosno srazmjerno vremenu korišćenja u godini kada je korišćenje počelo."

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine odredaba člana 4.: al. 6. i 7., u dijelu koji glasi: „i magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“ i alineja 9., u dijelu koji glasi: „i magistralni i regionalni put u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“, člana 15. stav 1., člana 18. stav 1. alineja 1., člana 19. stav 1. tačka a) al. 1. i 2., tačka b) al. 1. i 2., člana 20. stav 1., u dijelu koji glasi: „i magistralnom i regionalnom putu u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“, člana 21. stav 1., u dijelu koji glasi: „magistralnom i regionalnom putu (u granicama DUP-a) i“, člana 23. stav 1. al. 1. i 2. i člana 24. stav 1. alineja 1. Odluke, iz tačke I1. izreke ove odluke i Odluke iz tačke I2., izreke ove odluke, utvrdio da nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu pravno relevantne su sljedeće odredbe:

Ustava Crne Gore:

”Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 11.stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 113.

U lokalnoj samoupravi odlučuje se neposredno i preko slobodno izabralih predstavnika.

Pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Član 142. stav 3.

Porezi i druge dažbine mogu se uvoditi samo zakonom .

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.

Član 150. stav 3.

Ustavni sud može i sâm pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti.“

Zakona o Ustavnom суду Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15.):

"Član 30. stav 2. tačka 1.

Podnesci kojima se pokreće postupak pred Ustavnim sudom su:

1) inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima i inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.

Član 37. tačka 4.

Ustavni sud će odbaciti predlog, inicijativu, ustavnu žalbu, žalbu, odnosno drugi podnesak kojim se pokreće postupak kad:

4) utvrdi da je već odlučivao o istoj stvari;

Član 49. tačka 1. 3. i 5.

Ustavni sud rješenjem:

1) pokreće postupak

3) odbacuje predlog, inicijativu, ustavnu žalbu, žalbu i drugi podnesak u slučajevima iz člana 37. ovog Zakona.

5) obustavlja izvršenje pojedinačnog akta, odnosno radnje, ukida mjeru obustave ili odbacuje zahtjev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje;

Član 55. alineja 2.

Ustavni sud može sam pokrenuti postupak za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno drugog propisa i opštег akta sa Ustavom i zakonom, naročito kad se:

- u toku postupka za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima ili drugog propisa i opštег akta sa Ustavom i zakonom postavi pitanje ustavnosti, odnosno zakonitosti drugih odredaba ili drugih propisa koje su u vezi sa odredbama koje su predmet ocjene.

Član 59.

U postupku za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno drugog propisa i opštег akta sa Ustavom i zakonom, Ustavni sud nije ograničen predlogom, odnosno inicijativom.

Član 61.

Ako se radi o inicijativi iz člana 30. stav 2. tačka 1. ovog zakona, Ustavni sud može odmah donijeti rješenje o pokretanju postupka bez sprovođenja postupka iz člana 33. ovog zakona."

Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list Crne Gore", br. 2/18. i 34/19.):

"Član 27. tačka 2.

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisima:

2) uređuje i obezbeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva.

Član 28. tačka 2.

U okviru sopstvenih nadležnosti, opština:

2) uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode u skladu sa zakonom.

Član 38. tač. 2. i 8.

Skupština:

2) donosi propise i druge opšte akte;

8) uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode.”

Zakona o finansiranju lokalne samouprave (“Službeni list Crne Gore”, broj 3/19.):

“Član 7. tačka 8.

Sopstveni prihodi Opštine su:

8) naknade za korišćenje opštinskih puteva, u skladu sa zakonom.”

Zakona o putevima (“Službeni list Republike Crne Gore”, broj 42/04. i “Službeni list Crne Gore”, br. 54/09., 36/11. i 92/17.):

“Član 3. stav 1.

Javni putevi su saobraćajne površine od opšteg interesa za javni putni saobraćaj, koji se mogu koristiti na način i pod uslovima određenim propisima o javnim putevima i bezbjednosti saobraćaja.

Član 4. tač. 1., 4., 5., 6. i 9.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) državni put je javni put, namijenjen saobraćajnom povezivanju regija i značajnih naselja u državi kao i van nje (sa putevima susjednih država). Državni putevi su: autoputevi, brze saobraćajnice, magistralni i regionalni putevi;

4) magistralni put je državni put koji povezuje gradove ili važnija privredna područja Crne Gore. Sastavni djelovi magistralnog puta su i izgrađeni priključci izvedeni u širini putnog pojasa;

5) regionalni put je državni put namijenjen saobraćajnoj vezi između značajnih centara lokalnih zajednica i povezivanju sa drugim javnim putevima jednake ili više kategorije ili na putni sistem susjednih država. Regionalni putevi obezbeđuju funkcionalnost i racionalnost mreže javnih puteva u Crnoj Gori i od posebnog su značaja za Crnu Goru. Sastavni djelovi regionalnog puta su i priključci izvedeni u širini putnog pojasa;

6) opštinski put je javni put namijenjen povezivanju naselja u lokalnoj zajednici ili povezivanju sa naseljima u susjednim lokalnim zajednicama ili povezivanju djejava naselja, prirodnih i kulturnih znamenitosti, pojedinih objekata i slično na nivou lokalne zajednice. Opštinski putevi su: lokalni putevi, kao i ulice u naseljima.

9) nekategorisan put je površina koja se koristi za saobraćaj po bilo kom osnovu i koja je dostupna većem broju korisnika (seoski, poljski i šumski putevi, putevi na nasipima za odbranu od poplava, parkirališta i sl.).

Član 5 . st. 1., 2. i 3.

Prema značaju za saobraćaj i funkciji povezivanja u prostoru javni putevi su kategorisani u:

- državne puteve (autoputevi, brze saobraćajnice, magistralni i regionalni putevi) i
- opštinske (lokalni putevi, kao i ulice u naseljima).

Poslove razvoja, izgradnje, rekonstrukcije, održavanja, zaštite, korišćenja i upravljanja državnim putevima vrši organ uprave nadležan za državne puteve.

Poslove razvoja, izgradnje, rekonstrukcije, održavanja, zaštite, korišćenja i upravljanja opštinskim putevima obavljaju nadležni organi jedinice lokalne samouprave.

Član 22. st. 1., 2., 3. i 5.

Za korišćenje javnih puteva plaćaju se naknade, i to:

1) godišnja naknada pri registraciji drumske motornih vozila, traktora, priključnih vozila i drugih drumske vozila na motorni pogon;

2) posebna godišnja naknada za drumska motorna vozila i njihova priključna vozila u svrhu obezbeđenja nesmetanog odvijanja saobraćaja i pružanja informativnih usluga korisnicima puta;

3) naknada za vanredni prevoz;

4) naknada za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta;

5) naknada za upotrebu pojedinih puteva i objekata (korisnička naknada i putarina);

6) godišnja naknada za zakup putnog zemljišta;

7) godišnja naknada za zakup drugog zemljišta koje pripada upravljaču puta;

8) naknada za priključenje prilaznog puta na javni put;

9) naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafske vodove na javnom putu i infrastrukturu drugih sličnih djelatnosti;

10) godišnja naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukturu drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu;

11) naknada za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;

12) godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;

13) naknada za inostrana drumska vozila.

Visinu naknada i bliže uslove plaćanja naknada za javne puteve iz stava 1. tač. 1., 2., 5. i 13. ovog člana utvrđuje Vlada.

Visinu, uslove i način plaćanja naknada za državne puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. ovog člana utvrđuje Vlada.

Visinu naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. ovog člana utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade.

Član 77.

Reklamne table i reklamni panoci, oznake i natpisi kojima se obilježavaju komercijalni objekti (u daljem tekstu: natpisi) mogu se postavljati na javnim putevima, odnosno pored tih puteva. Zabranjeno je postavljanje reklamnih tabli i reklamnih panoa pored autoputeva.

Postavljanje natpisa iz stava 1. ovog člana vrši se isključivo na osnovu odobrenja koje za državne puteve van granica detaljnog urbanističkog plana izdaje organ uprave, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave za opštinske puteve.

Natpise iz stava 1. ovog člana dužno je da održava lice koje je zahtijevalo njihovo postavljanje.

Odobrenjem za postavljanje natpisa utvrđuju se uslovi za njihovo postavljanje, održavanje i uklanjanje.

Bliže uslove o postavljanju natpisa iz stava 1. ovog člana na državnim putevima propisuje Ministarstvo."

6. Načelo saglasnosti pravnih propisa (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3). U području apstraktne kontrole ustavnosti Ustavni sud je ovlašćen da ocjenjuje saglasnost zakona s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim

ugovorima, kao i saglasnost drugog propisa i opšteg akta s Ustavom i zakonom i to predstavlja okvir njegovog djelovanja, u smislu odredaba člana 149. stav 1. tač.1. i 2. Ustava.

6.1. Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioča akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizlazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno. Pri uređivanju pravnih odnosa donosilac akta je dužan da uvaži granice koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one koje proizlaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. Kako je u konkretnom slučaju predmet ustavnosudske ocjene propis koji je donijet radi sproveđenja zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je donijet, a samim tim i s Ustavom. U postupku ocjene ustavnosti i zakonitosti tog propisa ispituje se da li je donijet od strane ovlašćenog organa, odnosno lica, da li je donosilac imao zakonsko ovlašćenje za njegovo donošenje (pravni osnov za donošenje) i odgovara li propis po svom sadržaju okvirima koje mu je odredio zakon.

7. Ustavni sud je u ovom postupku utvrdio sljedeće činjenice:

- da je Skupština opštine Mojkovac, s pozivom na pravni osnov sadržan u odredbama člana 22. st. 1. i 5., člana 93.a Zakona o putevima ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 42/04. i "Službeni list Crne Gore", br. 54/09. i 36/11.), člana 45., člana 51. stav 3. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 42/03., 28/04., 75/05. i 13/06.), člana 5. stav 1. tačka 6. Zakona o finansiranju lokalne samouprave ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 42/03., 44/03. i "Službeni list Crne Gore", br. 5/08. i 74/10.), člana 9. Zakona o unapređenju poslovnog ambijenta ("Službeni list Crne Gore" broj 40/10.) i člana 44. Statuta Opštine Mojkovac ("Službeni list Crne Gore- Opštinski propisi", broj 31/10.), na sjednici od 17. oktobra 2011. godine, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Vlade Crne Gore, donijela Odluku o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva ("Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi", broj 32/11.);

- da je Skupština Crne Gore, na desetoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasjedanja u 2017. godini, dana 29. decembra 2017. godine, donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putevima ("Službeni list Crne Gore", broj 92/17.), kojim su, odredbom člana 4., u članu 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona, riječi "i sl.", zamijenjene riječima "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti";

- da je Skupština opštine Mojkovac, na sjednici od 29. marta 2018. godine, donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva. Odluka je objavljena u "Službenom listu CG - Opštinski propisi", broj 29/19., od 24.jula 2019. godine, a stupila je na snagu 1. avgusta 2019. godine;

- da iz odgovora Skupštine opštine Mojkovac, dostavljene dokumentacije uz odgovor i preambule Odluke o izmjenama i dopunama Odluke (Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi", broj 29/19.), proizlazi da prethodno, na Predlog Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva, nije pribavljena saglasnost Vlade Crne Gore i

- da je Ustavni sud, na sjednici od 26. decembra 2020. godine, donio Rješenje pokrenuo postupak za ocjenu ostavnosti i zakonitosti osporenih odredaba Odluke, iz tačke I1. izreke ove odluke i saglasno odredbama člana 150. stav 3. Ustava, člana 55. alineja 2., člana 59. i člana 61. Zakona o Ustavnom суду, bez sproveđenja prethodnog postupka, sâm pokrenuo postupak za ocjenu njene ustavnosti i zakonitosti Odluke iz tačke I2. izreke ove odluke.

8. Prilikom meritornog odlučivanja o navodima podnosioca inicijative u ovom predmetu, Ustavni sud je imao u vidu i ustavno načelo jedinstva pravnog poretku, koje proizlazi iz odredaba člana 145. Ustava, s obzirom na to da su pitanja ovlašćenja organa lokalne samouprave u vezi drugih dažbina, pa i visine naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti i godišnjih naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne,

telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu, uređena sa više zakona.

8.1. Zakonom o lokalnoj samoupravi, koji je sistemski u ovoj oblasti, propisano je da opština, u skladu sa zakonom i drugim propisom, uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva (član 27. tačka 2.) i da u okviru sopstvenih nadležnosti uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode, u skladu sa zakonom (član 28. tačka 2.). Odredbama člana 38. tač. 2. i 8. tog zakona skupština, kao predstavnički organ lokalne samouprave, ovlašćena je da donosi propise i druge akte i da uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode. Zakonom o finansiranju lokalne samouprave propisano je da su naknade za korišćenje opštinskih puteva, utvrđene u skladu sa zakonom, sopstveni izvor sredstava opštine (član 7. tačka 8.). Zakonom o putevima propisano je da su državni putevi autoputevi, brze saobraćajnice, magistralni i regionalni putevi (član 4. tačka 1.). Prema odredbi člana 22. stav 1. tač. 4., 6., 10. i 12. Zakona, za korišćenje javnih puteva plaćaju se naknade, a pored ostalih i naknada za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta, godišnja naknada za zakup putnog zemljišta, godišnja naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu i godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta. Visinu, uslove i način plaćanja naknada za državne puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. ovog člana utvrđuje Vlada, dok visinu naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. ovog člana utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade. Postavljanje natpisa (reklamnih tabli i reklamnih panoa, oznaka i natpisa kojima se obilježavaju komercijalni objekti), prema odredbi člana 77. stav 2. Zakona, vrši se isključivo na osnovu odobrenja, koje za državne puteve van granica detaljnog urbanističkog plana izdaje organ uprave, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave za opštinske puteve.

8.1.1. Iz navedenih odredaba zakona, po nalaženju Ustavnog suda, proizilazi da su normativna ovlašćenja Vlade i organa jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja akata kojima se utvrđuju naknade za korišćenje puteva, utvrđena na način da je Vlada ovlašćena da utvrdi visinu, uslove i način plaćanja naknada za državne puteve (magistralne i regionalne), dok je nadležni organ jedinice lokalne samouprave ovlašćen da, uz prethodnu saglasnost Vlade, utvrdi visinu naknada za korišćenje opštinskih puteva. Nasuprot tome, Skupština opštine Mojkovac je osporenim odredbama člana 4.: al. 6. i 7., u dijelu koji glasi: „*i magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju*“ i alineja 9., u dijelu koji glasi: „*i magistralni i regionalni put u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju*“, člana 15. stav 1., člana 18. stav 1. alineja 1., člana 19. stav 1. tačka a) al. 1. i 2., tačka b) al. 1. i 2., člana 20. stav 1., u dijelu koji glasi: „*magistralnom i regionalnom putu u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju*“, člana 21. stav 1., u dijelu koji glasi: „*magistralnom i regionalnom putu (u granicama DUP-a)*“ i, člana 23. stav 1. al. 1. i 2. i člana 24. stav 1. alineja 1. Odluke, propisala visinu i način plaćanja naknada za državne puteve, za čije utvrđivanje je, saglasno odredbi člana 22. stav 3. Zakona o putevima, nadležna Vlada. Naime, iz odredaba člana 22. stav 3. Zakona o putevima proizilazi da visinu, uslove i način plaćanja: *naknade za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta* (stav 1. tačka 4.); *godišnju naknadu za zakup putnog zemljišta* (stav 1. tačka 6.); *naknadu za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti* (stav 1. tačka 9.); *godišnju naknadu za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu* (stav 1. tačka 10.) i *godišnju naknadu za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta* (stav 1. tačka 12.), za državne puteve utvrđuje Vlada.

8.1.1.1. S obzirom na to da se podzakonski propis mora kretati u granicama koje mu sadržinski odredi viši pravni akt i da ne može sadržavati odredbe kojima se uređuju prava i obaveze za građane i pravna lica, za koje u zakonu nema osnova, Ustavni sud je utvrdio da je Skupština opštine Mojkovac osporenim odredbama člana 4.: al. 6. i 7., u dijelu koji glasi: „*i magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i*

ulicu u naselju" i alineja 9., u dijelu koji glasi: „*i magistralni i regionalni put u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju*“, člana 15. stav 1., člana 18. stav 1. alineja 1., člana 19. stav 1. tačka a) al.1. i 2., tačka b) al. 1. i 2., člana 20. stav 1., u dijelu koji glasi: „*i magistralnom i regionalnom putu u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju*“, člana 21. stav 1., u dijelu koji glasi: „*magistralnom i regionalnom putu (u granicama DUP-a) i*“, člana 23. stav 1. al. 1. i 2. i člana 24. alineja 1. Odluke, prekoračila svoja ovlašćenja iz zakona, jer je, bez pravnog osnova sadržanog u zakonu, uredila pravne odnose za koje nije ovlašćena i koji su u nadležnosti Vlade. Takvim propisivanjem donosilac akta je, po nalaženju Ustavnog suda, povrijedio ustavno načelo saglasnosti pravnih propisa iz odredbe člana 145. Ustava, kako u pogledu formalnopravne (koji nalaže da niži pravni akt treba da bude donesen od strane organa koji je višim pravnim aktom određen kao nadležan za njegovo donošenje i da bude donesen po postupku i u formi koji su, takođe, određeni višim aktom), tako i u pogledu materijalnopravne zakonitosti (sadržine osporenog akta). Ustavni sud je, stoga, utvrdio da osporene odredbe člana 4.: al. 6. i 7., u dijelu koji glasi: „*i magistralnih i regionalnih puteva u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju*“ i alineja 9., u dijelu koji glasi: „*i magistralni i regionalni put u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju*“, člana 15. stav 1., člana 18. stav 1. alineja 1., člana 19. stav 1. tačka a) al. 1. i 2., tačka b) al. 1. i 2., člana 20. stav 1., u dijelu koji glasi: „*i magistralnom i regionalnom putu u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju*“, člana 21. stav 1., u dijelu koji glasi: „*magistralnom i regionalnom putu (u granicama DUP-a) i*“, člana 23. stav 1. al. 1. i 2. i člana 24. alineja 1. Odluke nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

12.1. Ustavni sud je, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, nakon razmatranja sadržine Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva, ocijenio da su se stekli uslovi iz odredaba člana 150. stav 3. Ustava, člana 55. alineja 2., čl. 59. i 61. Zakona o Ustavnom суду да, bez sproveđenja prethodnog postupka, sâm pokrene postupak za ocjenu njene ustavnosti, s obzirom na to da su tom odlukom izvršene izmjene i dopune Odluke, iz tačke I1. izreke ove odluke.

1.1. Odredbama Odluke o izmjenama i dopunama Odluke (tačka I2. izreke ove odluke) propisano je:

Član 1.

U Odluci o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva ("Sl. list CG -opštinski propisi", br. 32/11, 26/13, 33/14, 4/15, 10/15, 37/16, 50/16 i 19/17) u članu 1. stav 2., članu 4. stav 1. alineja 7. i 8. i članu 21. stav 1. riječi: „i slično" zamjenjuju se riječima: „i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti".

Član 2.

U članu 19. stav 1. i članu 20. stav 1. riječi: „i sl." zamjenjuju se riječima: „i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti".

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Sl. listu CG-opštinski propisi".

1.1.1. Ustavni sud je, iz sadržine Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva, odgovora na navode sadržane u inicijativi i dokumentacije dostavljene uz odgovor, utvrdio da Skupština opštine Mojkovac, prije njenog donošenja, nije pribavila saglasnost Vlade Crne Gore, koja predstavlja konstitutivni, formalno-pravni elemenat zakonitosti Odluke, odnosno da nije donijeta po postupku propisanom odredbom člana 22. stav 5. Zakona o putevima.

1.1.2. Iako je navedena povreda formalnopravne ustavnosti i zakonitosti dovoljan razlog za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti te odluke Ustavni sud je utvrdio da ni sadržina odredaba čl. 1. i 2. Odluke, kojima su riječi "i sl." i "i slično" zamjenjene sa riječima "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti", nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom. Po nalaženju Ustavnog suda, osim što je *in texto* (sa izvjesnim jezičko-stilskim odstupanjem koje ne utiče na suštinu značenja) preuzeta odredba člana 4. stav 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o

putevima², kojom su riječi: "i sl." zamijenjene sa riječima: "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti", odredbe člana 1. stav 2., člana 4. stav 1. al. 7. i 8. i člana 21. stav 1., u dijelu u kojem su glasile: „i slično", člana 19. stav 1. i člana 20. stav 1. Odluke, u dijelu u kojem su glasile: "i sl.", nijesu usklađene s odredbama člana 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona o putevima, kojima je utvrđena mogućnost određivanja naknada za postavljanje ili za već postavljene cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti. Naime, iz odredaba člana 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona o putevima, kao što je već navedeno, kao ni iz drugih odredaba tog zakona, ne proizilazi mogućnost utvrđivanja naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme na opštinskim i nekategorisanim putevima, kao ni utvrđivanje godišnje naknade za postavljene uređaje, niti da se (uređaji i oprema) mogu "podvesti" pod pojam vodova infrastrukture drugih djelatnosti koje su slične djelatnostima cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova.

1.2. Ovakvim propisivanjem donosilac akta je, po nalaženju Ustavnog suda, povrijedio načelo saglasnosti pravnih propisa, iz odredbe člana 145. Ustava, kako u pogledu formalnopravne (koji nalaže da niži pravni akt bude donesen od strane organa koji je višim pravnim aktom određen kao nadležan za njegovo donošenje i da bude donesen po postupku i u formi koji su, takođe, određeni višim aktom), tako i u pogledu materijalnopravne zakonitosti (sadržine osporenog akta). Prema načelu saglasnosti pravnih propisa, iz odredbe člana 145. Ustava, drugim propisom i opštim aktom, koji je donijet na osnovu ovlašćenja sadržanog u zakonu, ne mogu se preuzimati odredbe zakona, niti uređivati prava i obaveze fizičkih i pravnih lica, odnosno uređivati pitanja koja su *materia legis*. Uređujući pravne odnose koji su zakonska materija i u nadležnosti zakonodavca, donosilac akta je, po nalaženju Ustavnog suda, prekoračio svoja ovlašćenja i povrijedio načelo legaliteta (član 145. Ustava). S obzirom na to da se drugi propis i opšti pravni akt može donijeti po postupku koji je propisan zakonom i da se njima ne mogu uređivati pitanja koja su uređena zakonom, Ustavni sud je utvrdio da Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njeno ukidanje.

2. Navode Crnogorskog Telekoma A.D. iz akta broj 07-4045, od 11. marta 2020. godine: *da je Ustavni sud u Rješenju U-II 12/18 i 42/18 od 26. decembra 2019. godine, propustio da ocijeni ustavnost i zakonitost odredbe člana 20. Odluke iz tačke I1. izreke Rješenja i da se ne slaže sa stavovima Ustavnog suda sadržanim u dijelu iz tačke II1. Rješenja, koji se odnose na ocjenu odredaba člana 25. iste Odluke*, Ustavni sud je ocijenio neosnovanim. Naime, Rješenjem U-II broj 12/18 i 42/18, od 26. decembra 2019. godine, Ustavni sud je, pored ostalog, pokrenuo postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 20. stav 1. Odluke iz tačke I1. izreke, u dijelu koji glasi: „i magistralnom i regionalnom putu u zoni zahvata DUP-a koji predstavljaju gradsku ulicu i ulicu u naselju“ i Odluke iz tačke I2. izreke ovog rješenja, čija odredba člana 2. glasi "U... članu 20 stav 1 riječi: „i sl.“ zamjenjuju se riječima: „i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti“. Ustavni sud, takođe, ukazuje da su ustavnopravni razlozi za donošenje Rješenja o odbacivanju inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 25. Odluke iz tačke I1. izreke, dati u njegovom obrazloženju u dijelu II1. na strani 13.

9. Na osnovu iznijetih razloga odlučeno je kao u izreci.

II1. Odluka o prestanku važenja odredaba Odluke iz tačke I1. i Odluke iz tačke I2. izreke ove odluke i o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom суду Crne Gore.

U-II br. 12/18 i 42/18

Podgorica, 30. jun 2020. godine

Predsjedavajući sudija,
Desanka Lopičić, s.r

² "Službeni list Crne Gore", broj 92/17.

1225.

Komisija za tržište kapitala (u daljem tekstu: Komisija) na osnovu člana 24 stav 4 Zakona o preuzimanju akcionarskih društava ("Službeni list CG", br. 18/11, 52/16), postupajući po Zahtjevu Sticaoca Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft, na 121. sjednici od 22.09.2020. godine donosi

**R J E Š E Nj E
O ODOBRENJU OBAVEZNE JAVNE PONUDE ZA
PREUZIMANJE**

"GRAZER WECHSELSEITIGE VERSICHERUNG AKTIENGESELLSCHAFT", reg. broj 37748m, sa sjedištem u Graz, Austria - Herrengasse 18-20 (u daljem tekstu: Sticalac), odobrava se obavezna javna ponuda za preuzimanje Osiguravajućeg društva "SWISS OSIGURANJE" AD Podgorica, sa sjedištem u Podgorici, Josipa Broza Tita br.23a, (u daljem tekstu: Emitent), kojom se nudi otkup 30.366 akcija sa pravom glasa po cijeni od 10,67€ po akciji, a koja važi 15 dana od dana objavljivanja prospekta za preuzimanje.

Broj: 07/2-2/6-20
Podgorica, 22.09.2020. godine

Komisija za tržište kapitala
Predsjednik Komisije,
dr **Zoran Đikanović**, s.r.